

Ajankohtaista kuntavaaleista ja demokratiasta

Ke 15.9.2021 klo 9.00–9.45, T2

Kuvaus:

Valtuustokausi ja luottamushenkilöt vaihtuivat kunnissa. Muuttuiko mikään? Onko luottamushenkilön sukupuoli, iällä ja kokemuksella merkitystä kuntapäätöksenteossa? Muun muassa näistä kysymyksistä keskustelemme kuntaedustajien kanssa. Keskustelun pohjana hyödynnetään Kuntaliiton vaalianalyysyjä ja tutkimustuloksia.

Puhujat:

- **Marianne Pekola-Sjöblom**, tutkimuspäällikkö, Kuntaliitto
- **Sirkka-Liisa Piipponen**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
- **Timo Halonen**, kaupunginjohtaja, Mikkelin kaupunki
- **Milla Veteläinen**, kunnanvaltuuston puheenjohtaja, Suomussalmen kunta

Poimintoja kuntavaalien 2021 tuloksista

Ajankohtaista kuntavaaleista ja demokratiasta

Kuntamarkkinat 15.9.2021

Marianne Pekola-Sjöblom, tutkimuspäällikkö, @M_PekolaSjoblom

KUNTAVAALIT

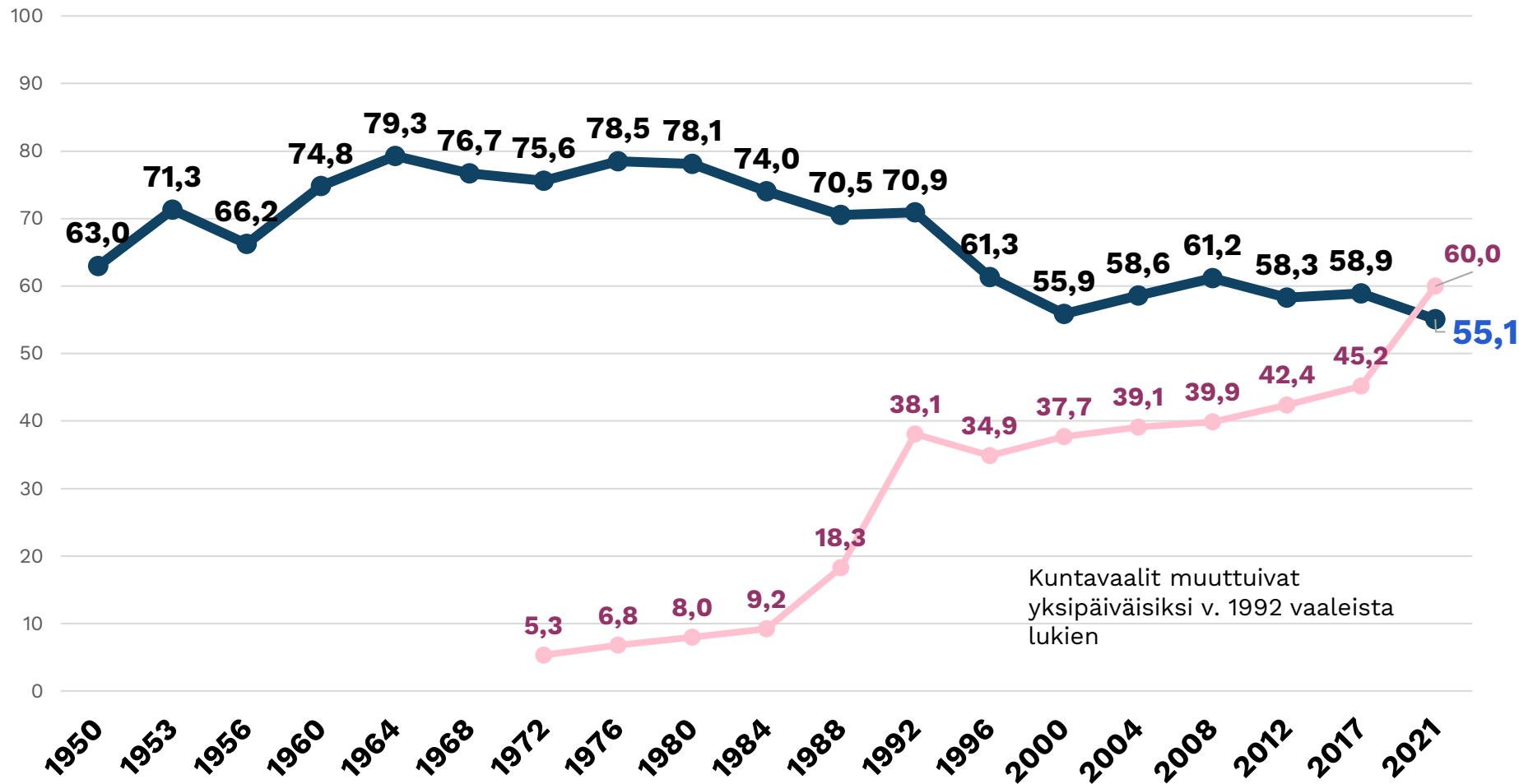
KUNTA
LIITTO

Äänestysaktiivisuus laskee viime vaaleista

KUNTA
LIITTO

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 1950–2021 (%)

● Äänestysprosentti ● ennakkoäänestäneiden %-osuus kaikista äänestäneistä

Kuntavaalit 2021:

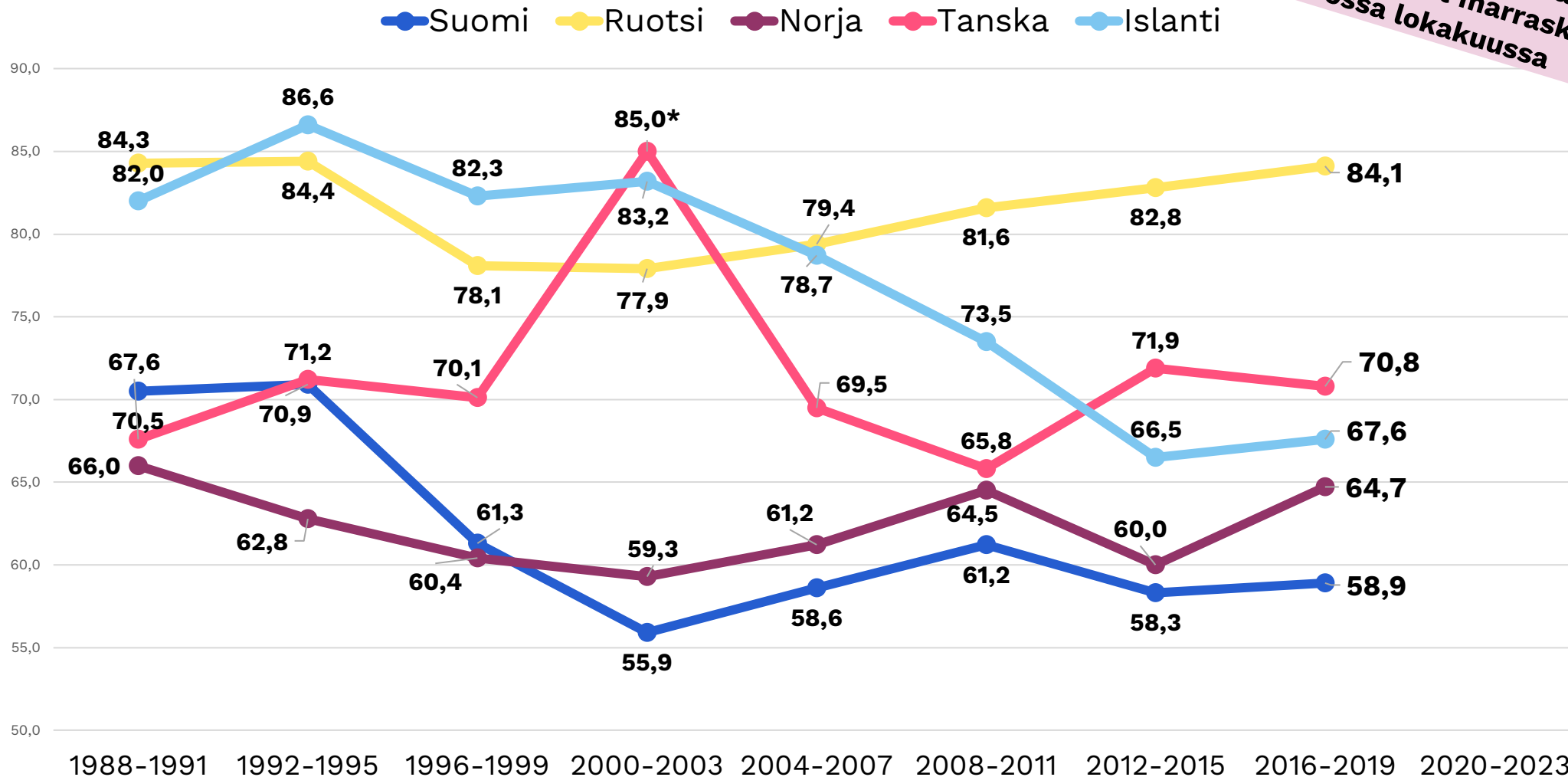
**Äänestysaktiivisuus
koko maassa: 55,1 %.**

Muut EU:n kansalaiset 16,0 %
Islannin & Norjan kansalaiset 34,1 %
Muiden ulkomaiden kansalaiset 21,1 %

Ennakkoäänestys:
33,1 % äänioikeutetuista
60,0 % äänestäneistä

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa eri Pohjoismaissa 1990- ja 2000-luvulla (%)

-> Tanskassa seuraavat kuntavaalit marraskuussa ja Virossa lokakuussa

Ruotsi 2018:
84,1%

Tanska 2017:
70,8%

Islanti 2018:
67,6%

Norja 2019:
64,7%

Suomi 2017:
58,9%

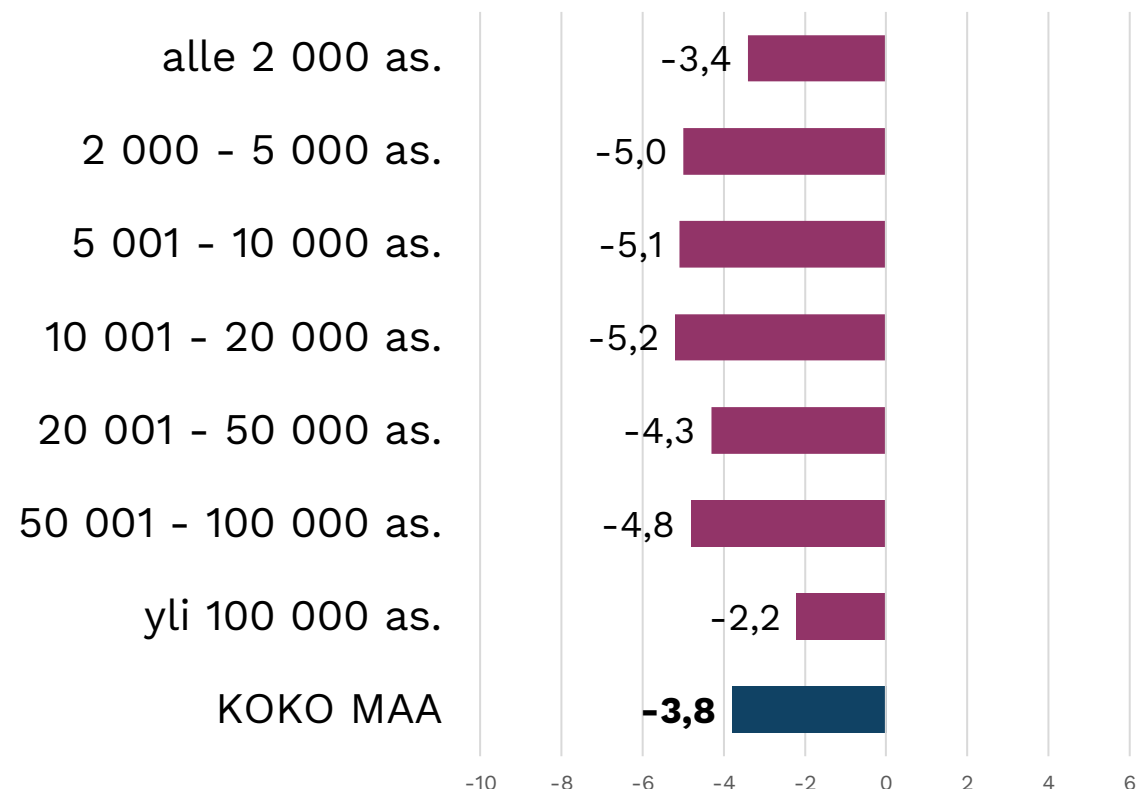
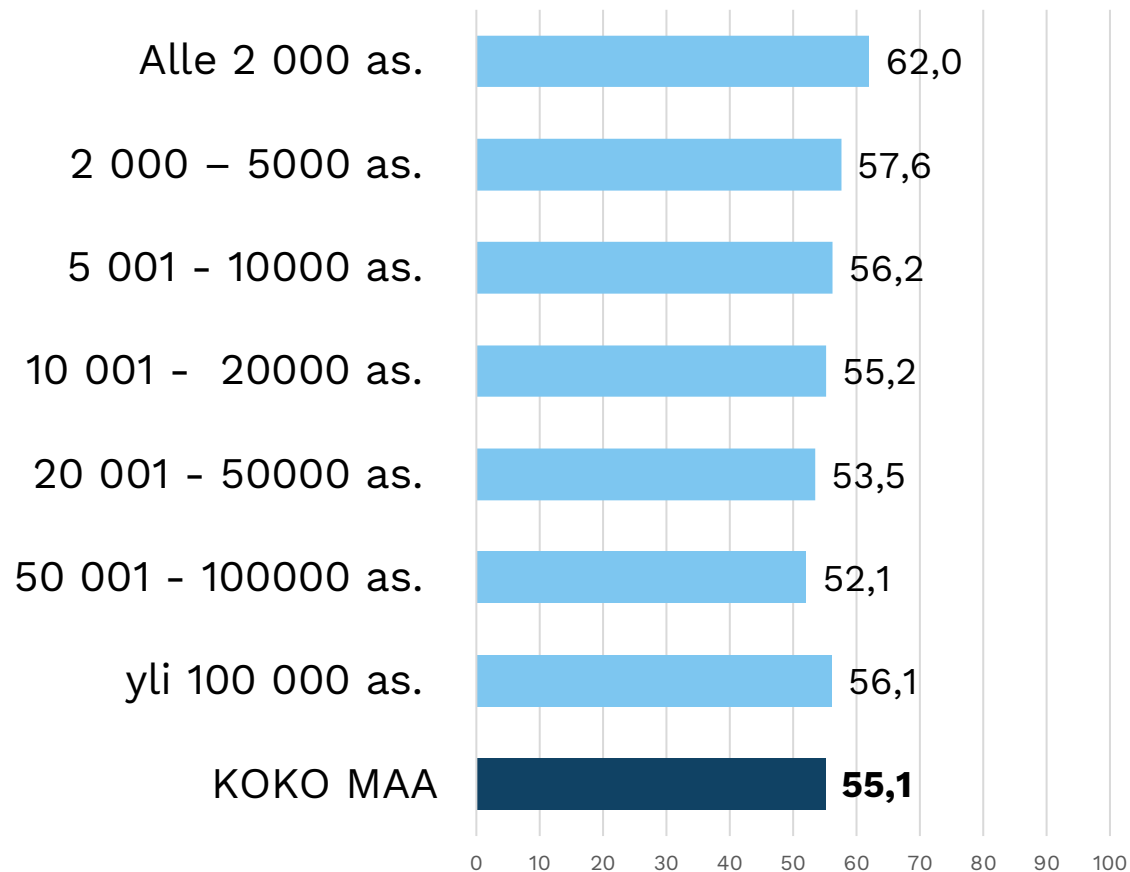
* Tanskassa vuonna 2001 poikkeuksellisesti kaikki vaalit samanaikaisesti

Lähteet: Eri Pohjoismaiden vaalitulokset

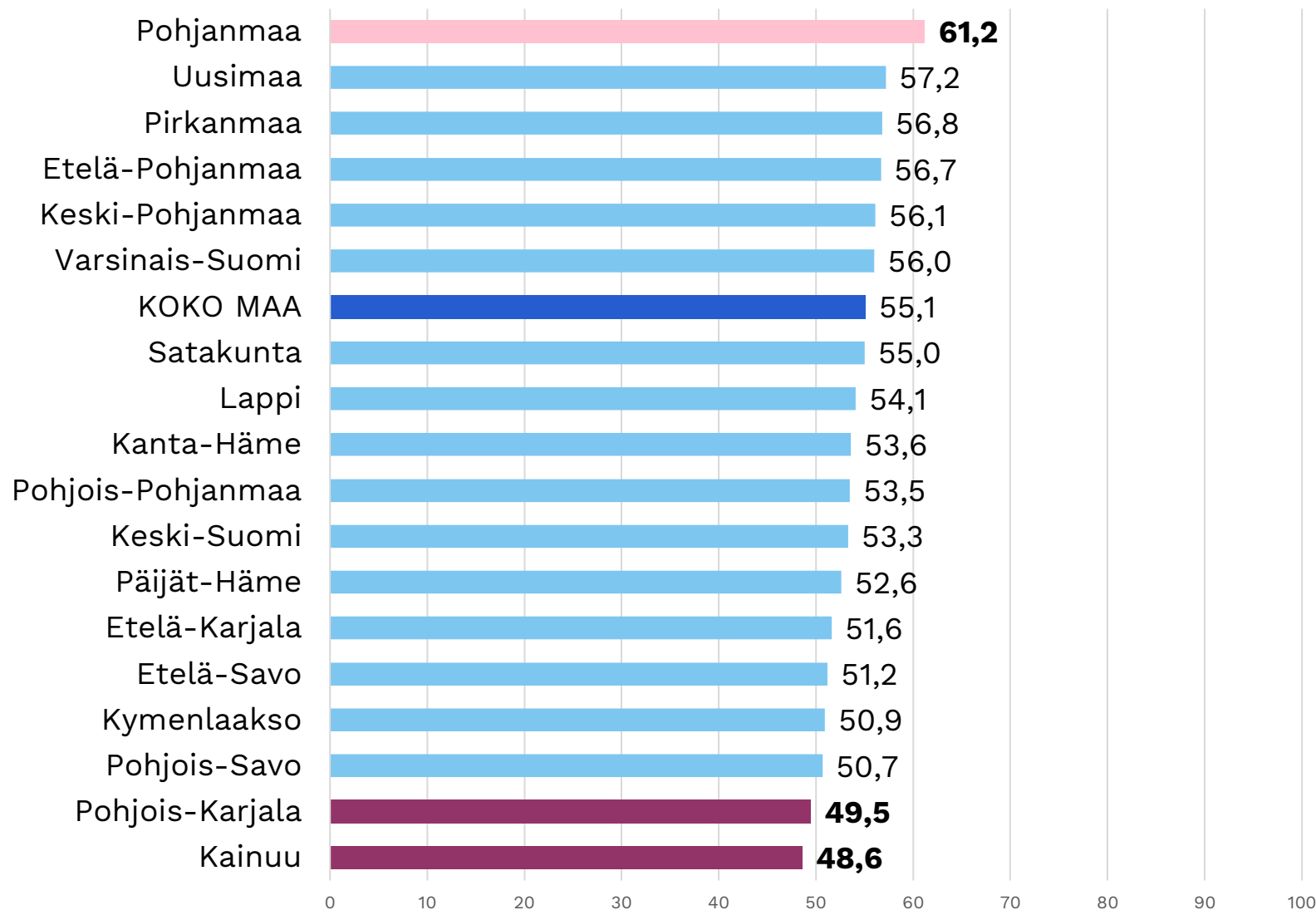
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2021 sekä äänestysaktiivisuuden muutos vuoden 2017 kuntavaaleista.

Kuntakokoluokittainen tarkastelu. (äänestys% sekä muutos 2021-2017, %-yks.)

Koko maa: -3,8 %-yksikköä

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa maakunnittain

Äänestysaktiivisuus 2021 maakunnittain:

min: Kainuu 48,6%
max: Pohjanmaa 61,2%

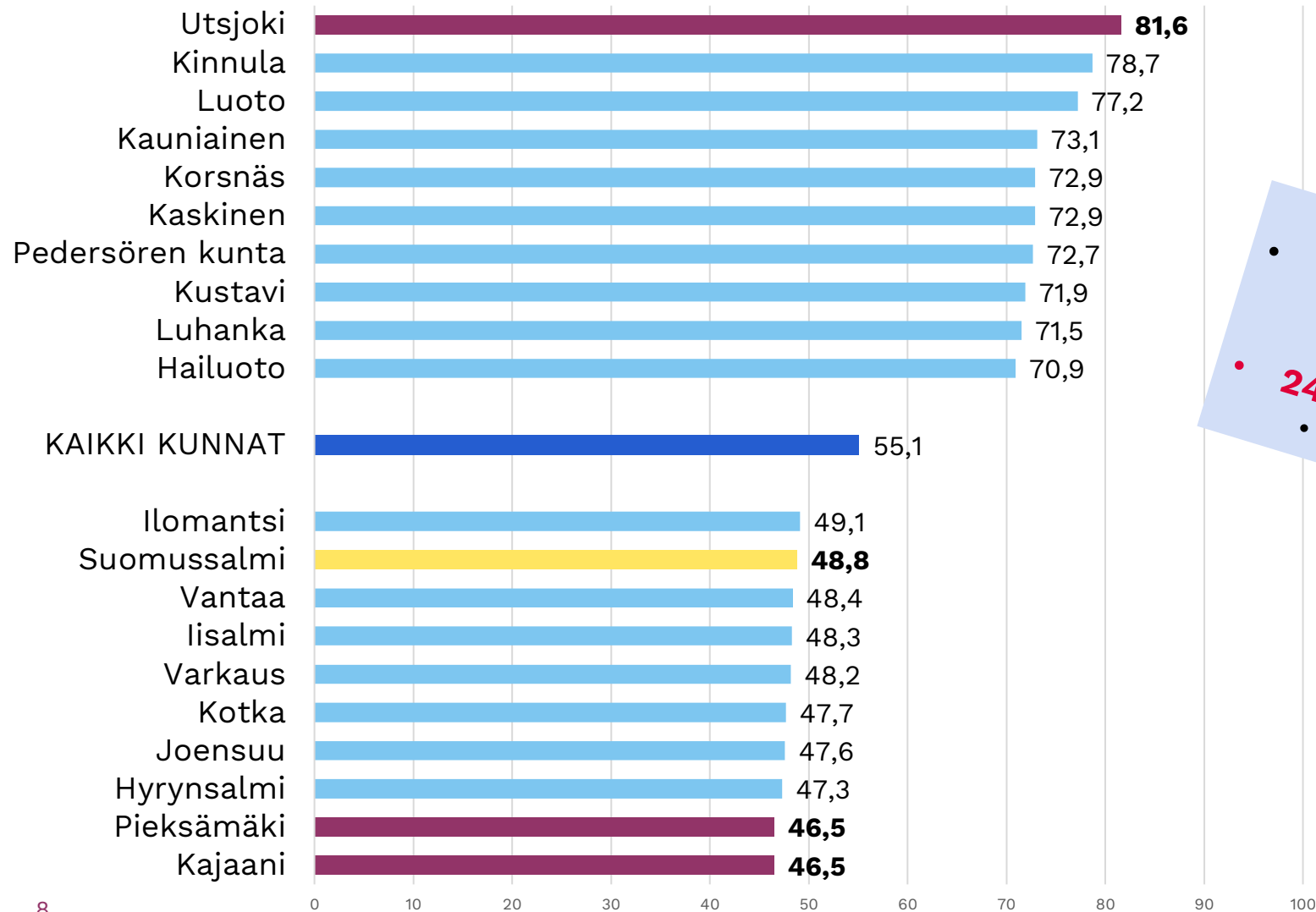
Kainuu:
min Kajaani 46,5 %
max Ristijärvi 53,5 %

Pohjanmaa:
min Vaasa 55,8 %,
max Luoto 77,2 %

Äänestysaktiivisuus laski kaikissa maakunnissa.

Max: Etelä-Pohjanmaa (-5,7%-yks.)
Min: Uusimaa (-2,2%-yks.).

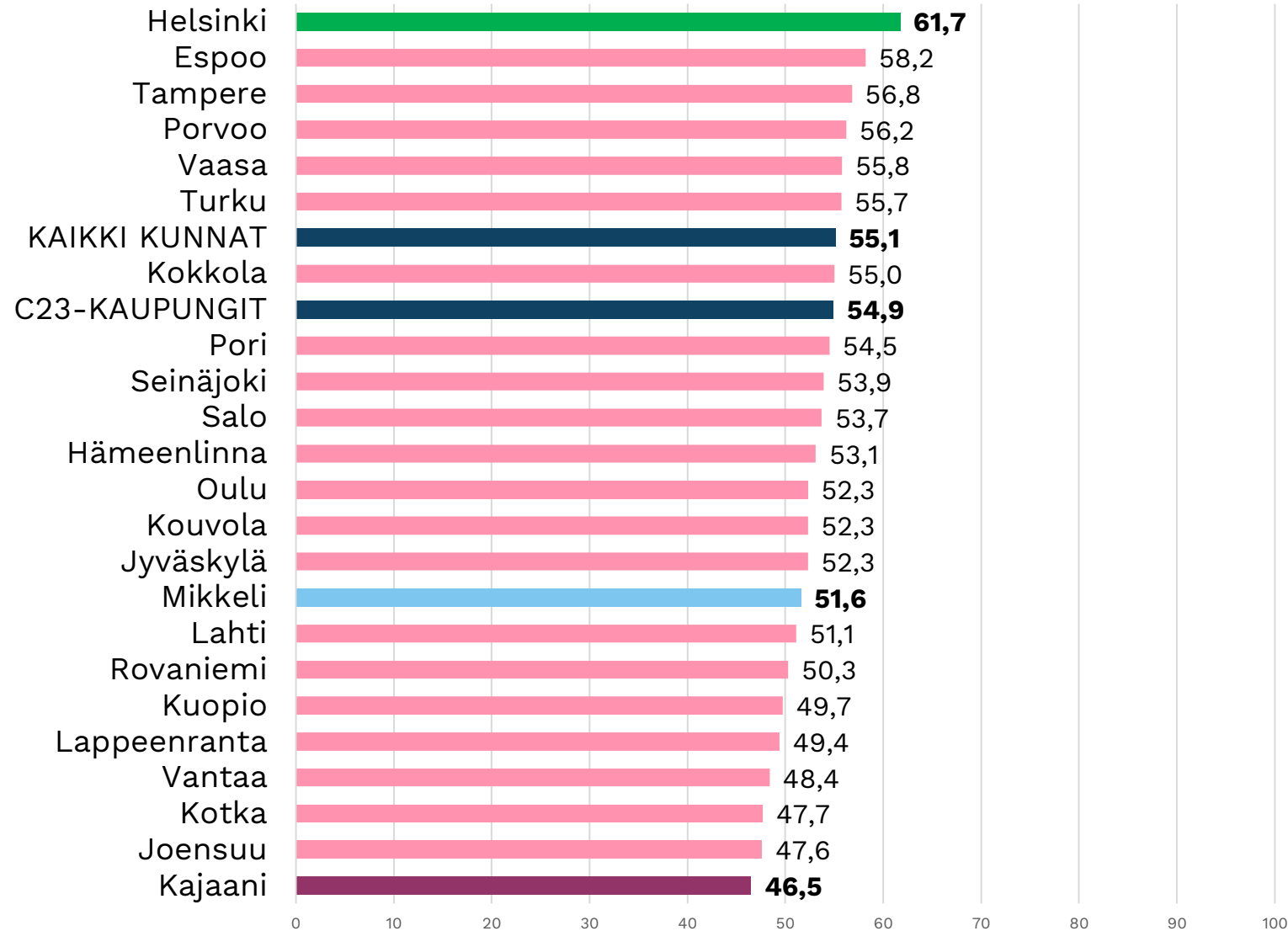
Korkeimman ja matalimman äänestysaktiivisuuden kunnat koko maassa.

• **10 kunnassa äänestys% yli 70**
• max: Utsjoki 81,6%

• **24 kunnassa äänestys% alle 50 !**
• min: Kajaani ja Pieksämäki 46,5%

Äänestysaktiivisuus C23-kaupungeissa

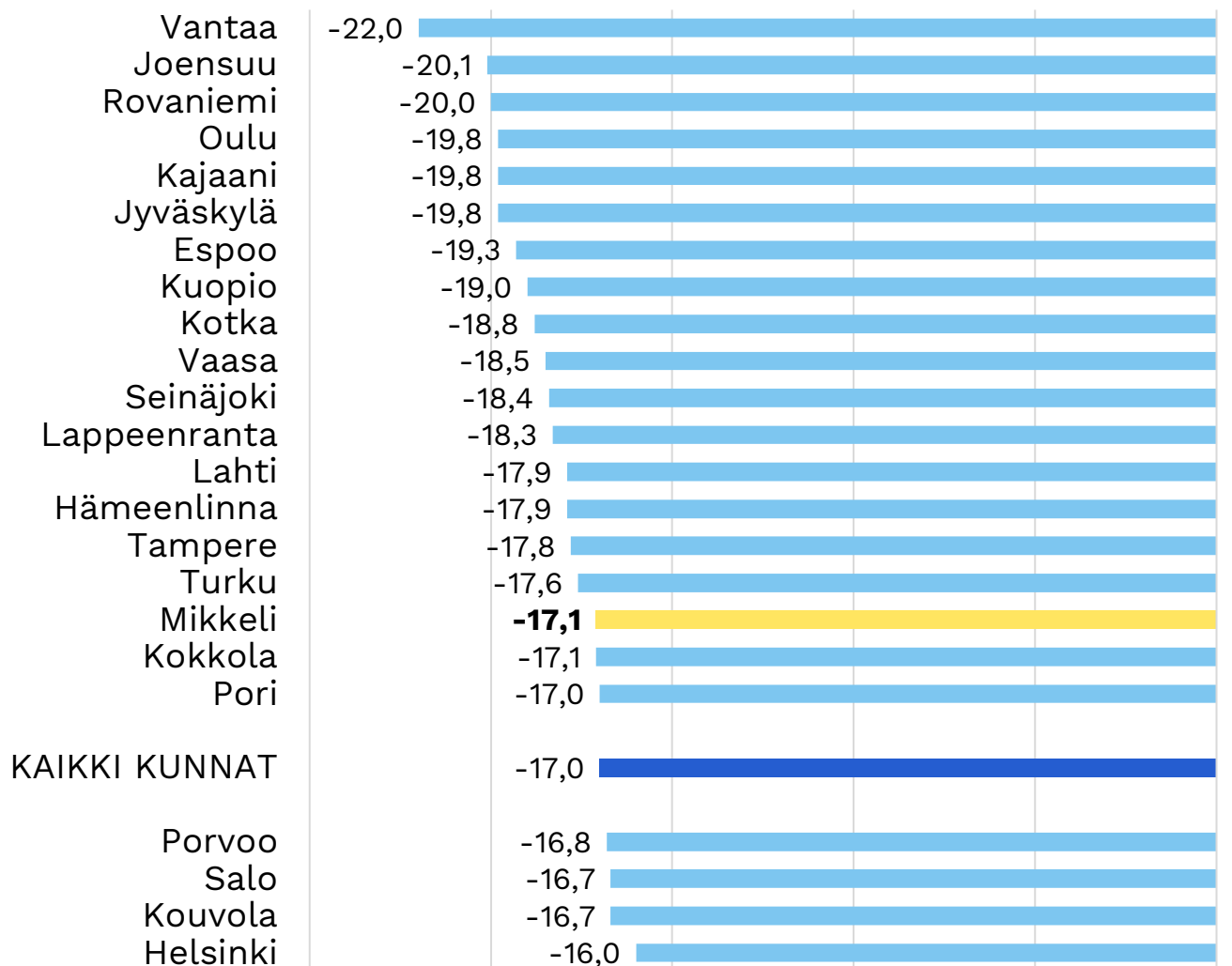

(Vain) kuudessa kaupungissa korkeampi äänestysaktiivisuus kuin koko maassa keskimäärin:

1. Helsinki
2. Espoo
3. Tampere
4. Porvoo
5. Vaasa
6. Turku

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2021 verrattuna eduskuntavaalien 2019 äänestysaktiivisuuteen C23-kaupungeissa.

Äänestysprosentti kuntavaalit 2021 – eduskuntavaalit 2019 (%)

KAUPUNKI	EKV-2019, %	KV-2021, %
Vantaa	70,4	48,4
Joensuu	67,7	47,6
Rovaniemi	70,3	50,3
Jyväskylä	72,1	52,3
Kajaani	66,3	46,5
Oulu	72,1	52,3
Espoo	77,5	58,2
Kuopio	68,7	49,7
Kotka	66,5	47,7
Vaasa	74,3	55,8
Seinäjoki	72,3	53,9
Lappeenranta	67,7	49,4
Hämeenlinna	71,0	53,1
Lahti	69,0	51,1
Tampere	74,6	56,8
Turku	73,3	55,7
Kokkola	72,1	55,0
Mikkeli	68,7	51,6
Pori	71,5	54,5
Porvoo	73,0	56,2
Kouvola	69,0	52,3
Salo	70,4	53,7
Helsinki	77,7	61,7

Kuntavaalit 2021:

Kuntien välillä vaihtelua äänestysaktiivisuudessa – mutta niin myös kuntien sisällä äänestysalueiden välillä. Katsaus C23-kaupunkien tilanteeseen

Kunta	ään.%	min, %	äänestysalue	max, %	äänestysalue	ääriero, %-yks.	ään.alueiden lkm
Helsinki	61,7	37,4	Kivikko B	80,3	Tammisalo	42,9	165
Espoo	58,2	35,6	Sokinvuori-Kirstinmäki	74,9	Jupperi	39,3	71
Tampere	56,8	38,8	Etelä-Hervanta B	70,7	Pyynikki	31,9	68
Porvoo	56,2	48,6	Gammelbacka	64,8	Keskusta	16,2	12
Vaasa	55,8	43,7	Vöyrinkaupunki	68,7	Sundom	30,1	20
Turku	55,7	36,8	Palvelukeskus Hövelin talo	66,9	Haarlan koulutalo	30,1	46
Kokkola	55,0	48,0	Koivuhaka	72,4	Ullava	24,4	15
Pori	54,5	46,8	Sampola ja Impola	62,3	Reposaari	15,5	23
Seinäjoki	53,9	50,2	Pohja	63,5	Etelä-Nurmo	13,3	15
Salo	53,7	47,7	Ollikkalan koulu	63,6	Särkisalo	15,9	14
Hämeenlinna	53,1	45,3	Katuma-Käikälä	58,4	Hättilä	13,1	14
Oulu	52,3	37,5	Limingantulli	63,0	Intiö	25,5	55
Jyväskylä	52,3	38,6	Kangaslampi	61,8	Vespuoli	23,2	30
Kouvola	52,3	46,3	Keskusta-alue	59,1	Vahtero	12,8	23
Mikkeli	51,6	40,7	Laajalampi	58,4	Urpola	17,7	21
Lahti	51,1	38,6	Liipola	64,9	Pyhäntaka	26,3	31
Rovaniemi	50,3	46,5	Rantaviiri	58,7	Sodankyläntien suunta	12,2	19
Kuopio	49,7	38,7	Pyörö	62,9	Kettulanlahti	24,2	49
Lappeenranta	49,4	45,3	Lauritsala, Joutseno	57,3	Ylämaa	12,0	20
Vantaa	48,4	33,4	Laajavuori	67,0	Ylästö	33,6	68
Kotka	47,7	29,0	Karhuvuori	69,6	Tiutinen	40,6	24
Joensuu	47,6	39,2	Rantakylä	61,3	Linnunlahti	22,1	26
Kajaani	46,5	41,4	Otanmäki	53,9	Vuoreslahti	12,5	15

Kuntavaalit 2021:

**Poliittisissa
voimasuhteissa suuria
kuntien välisiä
vaihteluja**

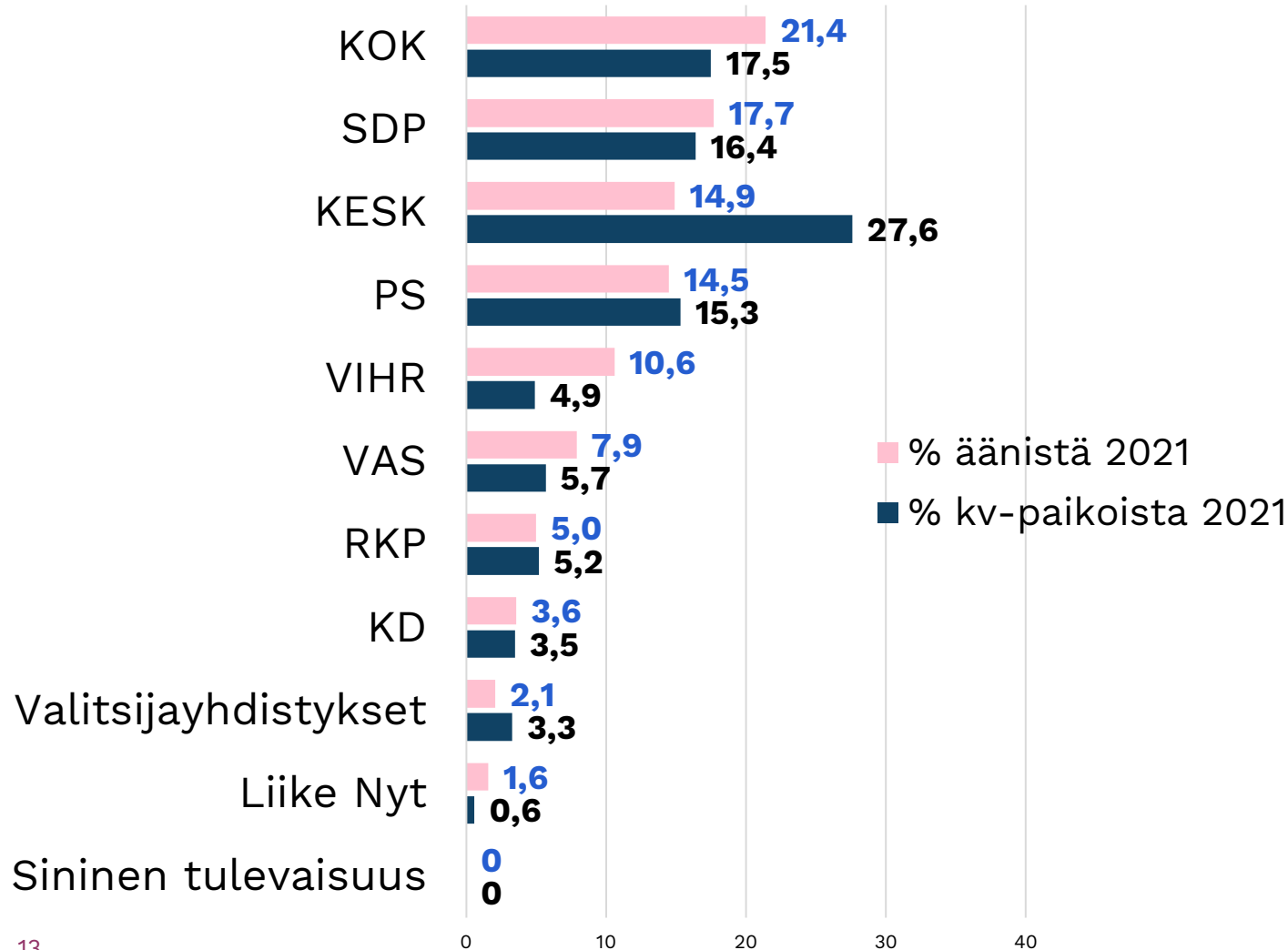

KUNTAVAALIT

KUNTA
LIITTO

Puolueet kuntavaaleissa 2021

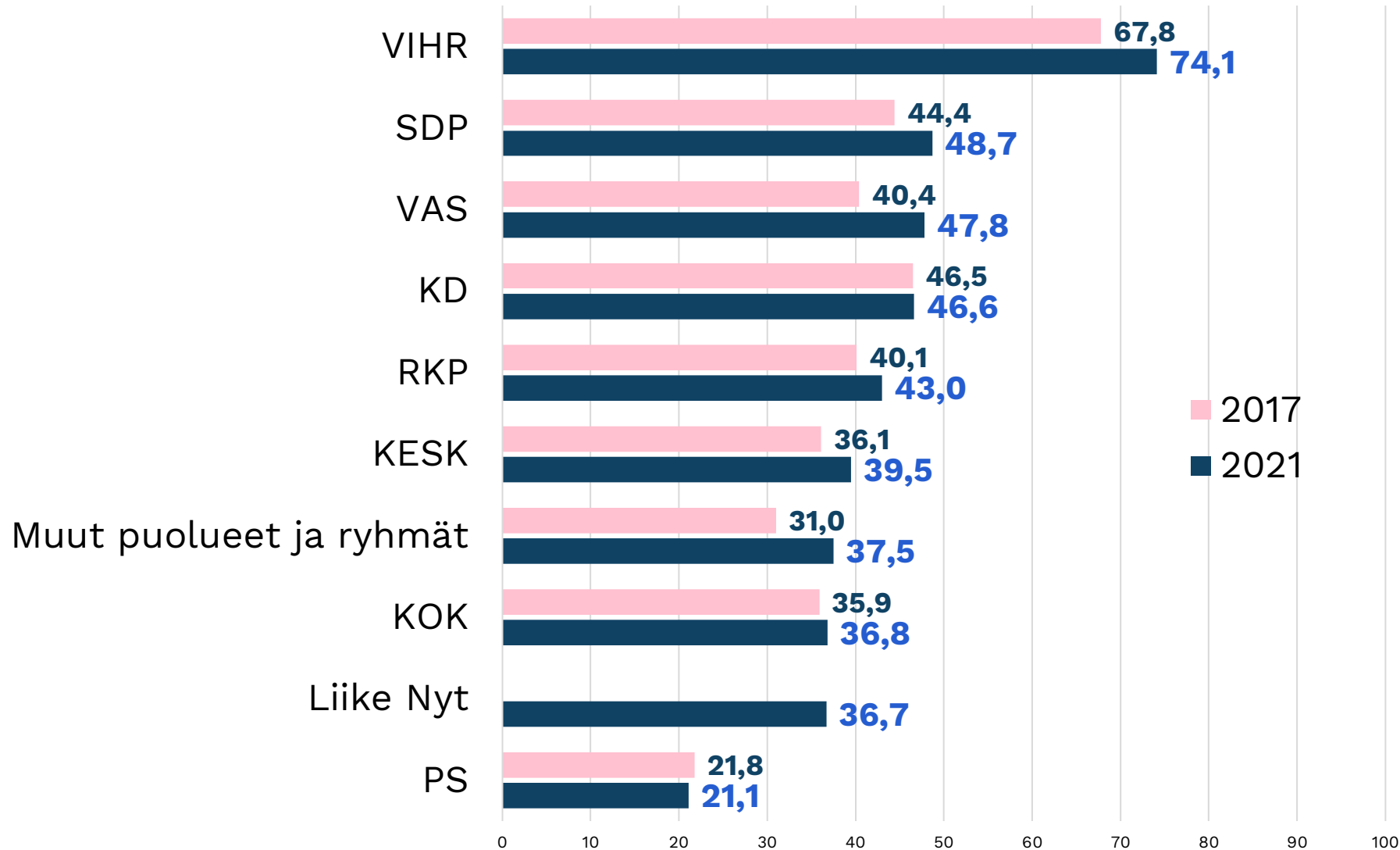
Puolueiden osuus annetuista äänistä ja valtuustopaikoista, %

Puolue	Valtuustopaikat, lkm
KESK	2 445
KOK	1 552
SDP	1 451
PS	1 351
VAS	508
RKP	463
VIHR	433
KD	311
Valitsijayhdistykset	292
Liike Nyt	49
Sininen tulevaisuus	4
Valtuustopaikat yht.	8 859

Kuntavaalit 2017 ja 2021:

Naisten osuus valituista valtuutetuista puolueittain 2017 ja 2021

Valtuustoihin valittujen naisten osuudet eri puolueissa vaihtelevat erittäin merkittävästi!

Lähes kaikissa puolueissa naisten osuus kasvanut edellistä kuntavaaleista – poikkeuksena PS

max:	VIHR	74 %
min:	PS	21 %

Puolueet ja kunnat kuntavaaleissa 2021 (lkm:t)

Puolueet kv-2021 valittujen valtuutettujen kuntakattavuuden mukaisessa suuruusjärjestyksessä.

Puolue	Kunnat, joissa puolueella ehdokkaita, KV-2021	Ehdokkaita % kunnista KV-2021	Kunta, jossa ko. puolueella suurin %-osuus ehdokkaita	Kunnat, joihin tuli valituksi valtuutettuja (lkm ja % kunnista)	Valtuutettuja % kunnista KV-2021	Kunnat, joissa ko. puolueella yli 50% valtuustopaikoista (lkm)	Kunta, jossa ko. puolueella suurin %-osuus valtuustopaikoista
PS	289	99 %	Petäjävesi (41,4%)	283	97 %	0	Kihniö (38,1%)
KESK	282	96 %	Merijärvi (76,2%)	276	94 %	50	Merijärvi (80,0%)
SDP	277	95 %	Maalahti (46,4%)	262	89 %	0	Harjavalta (48,1%)
KOK	275	94 %	Myrskylä (44,6%)	260	89 %	0	Kustavi (46,7%)
KD	235	80%	Luoto (50,0%)	184	63 %	1	Luoto (51,9%)
VAS	219	75 %	Kemi (23,4%)	184	63 %	0	Tervola (29,4%)
VIHR	203	69 %	Porvoo (19,9%)	146	50 %	0	Helsinki (21,2%)
Muut (valitsijayhdistykset)	94	32 %	Pyhäranta (59,5%)	62	21 %	1 (3) *	Pyhäranta (68,4%)
RKP	65	22 %	Vöyri (81,8%)	44	15 %	12	Vöyri (100%)
Liike nyt LIIK	81	28 %	Vehmaa (20,4%)	21	7 %	0	Vehmaa (19,0%)
Sininen tulevaisuus SIN	18	6,1 %	Hirvensalmi (21,7%)	2	0,7 %	0	Rääkkylä (14,3%)
Piraattipuolue PIR	20	6,8 %	Kärsämäki (2,2%)	0			
Kristallipuolue KRIP	38	13 %	Kannus (2,7%)	0			
Suomen Kommunistinen Puolue SKP	22	7,5 %	Mäntyharju (3,3%)	0			
Feministinen puolue FP	14	4,8 %	Helsinki (2,5%)	0			
Liberaalipuolue - Vapaus valita LIBE	13	4,4 %	Valkeakoski, Akaa (1,8%)	0			
Avoin Puolue AP	13	4,4 %	Simo (2,8%)	0			
Eläinoikeuspuolue EOP	13	4,4 %	Vesanto (2,2%)	0			
Suomen Kansa Ensin SKE	5	1,7 %	Akaa (1,2%)	0			
Kansalaispuolue KP	2	0,7 %	Kotka (0,3%)	0			
KUNTIEN LKM YHT.	293			293		64 (66)	

* Pyhäranta: 1 valitsijayhdistys, yht. 68,4%;
Pelkosenniemi: 3 valitsijayhdistystä, yht.
61,5%; Kolari: 2 valitsijayhdistystä, yht. 52,4%.

Yksinkertaisen enemmistön kuntien määrä väheni 95:stä 64:ään (66*)

- **Keskustapuolue sai yksinkertaisen enemmistön 50 kuntaan** (17% kunnista).
 - Vuoden 2017 vaaleissa 80 kuntaan ja 2012 vaaleissa 77 kuntaan.
 - Suurin keskustaenemmistöinen kunta: **Merijärvi** (80%). Sama kuin v. 2017 ja 2012.
- **RKP sai yksinkertaisen enemmistön 12 kuntaan** (4% kunnista).
 - Vuoden 2017 vaaleissa 13 kuntaan ja 2012 vaaleissa 11 kuntaan.
 - RKP:läisin kunta on **Vöyri**, jossa kaikki 27 valtuutettua tuli valituksi RKP:n listalta. SDP menetti ainoan paikkansa RKP:lle.
 - Edellisissä vaaleissa Korsnäsissä RKP:lla kaikki 21 valtuustopaikkaa. RKP menetti näissä vaaleissa 2 paikkaa SDP:lle.
- **KD sai yksinkertaisen enemmistön Luodon (Larsmo) kuntaan** (51,9% paikoista).
- **Valitsijayhdistyksiä** edustavien valtuutettujen osuus yli 50% valtuustopaikoista kolmessa kunnassa*. Niistä **Pyhärannassa 68,4 % yhdellä valitsijayhdistyksellä**, Pelkosenniemellä kolmella valitsijayhdistyksellä yhteensä 61,5% ja Kolarissa kahdella valitsijayhdistyksellä yhteensä 52,4% paikoista.
- **Kokoomus** menetti vuoden 2017 vaaleissa saamansa yksinkertaisen enemmistön Pyhärannassa ja yksinkertainen enemmistö siirtyi Yhteinen Pyhäranta –yhteislistalle.

Kuntavaalit 2021:

Valittujen valtuutettujen ikäjakaumissa suuria kuntien välisiä eroja

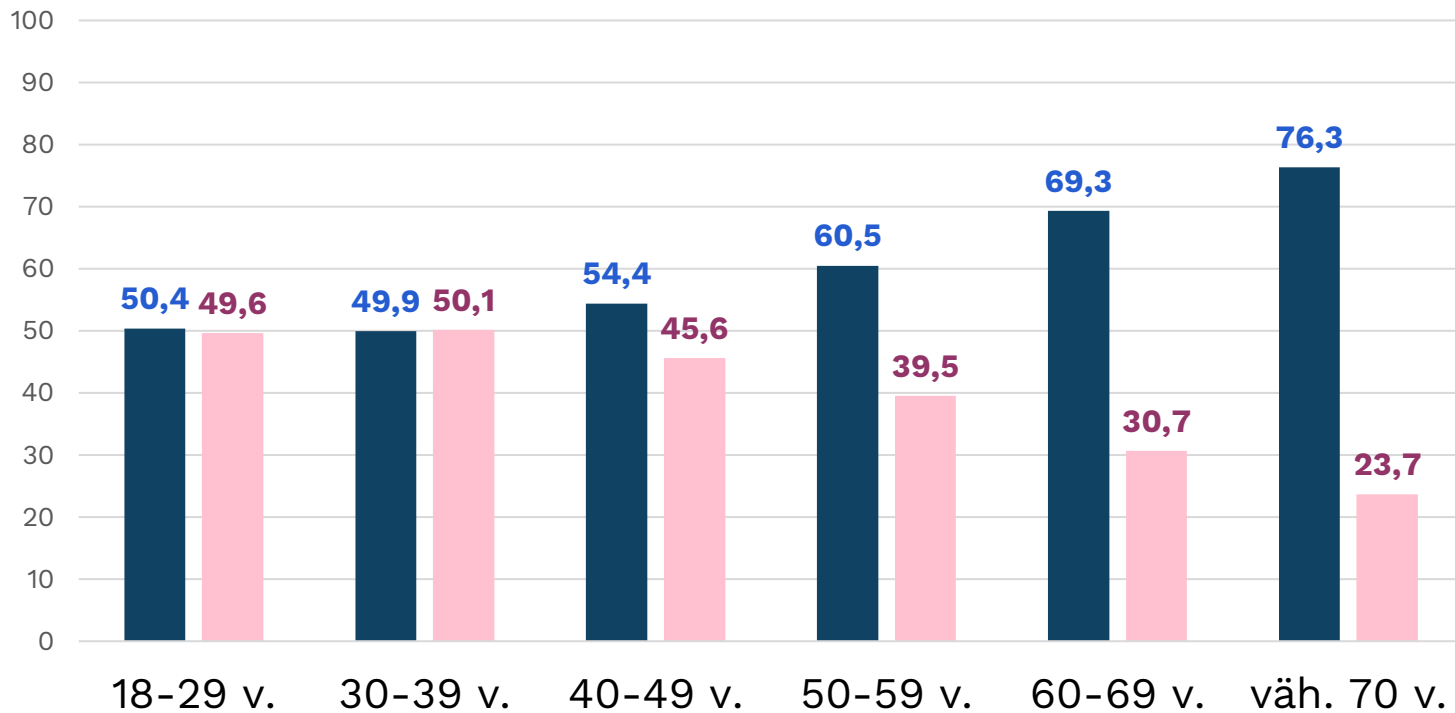
KUNTAVAALIT

KUNTA
LIITTO

Kuntavaalit 2021: 293 vaalia, 8859 valtuustopaikkaa

Valittujen valtuutettujen ikäjakauma ja sukupuoli kuntavaaleissa 2021 (%)

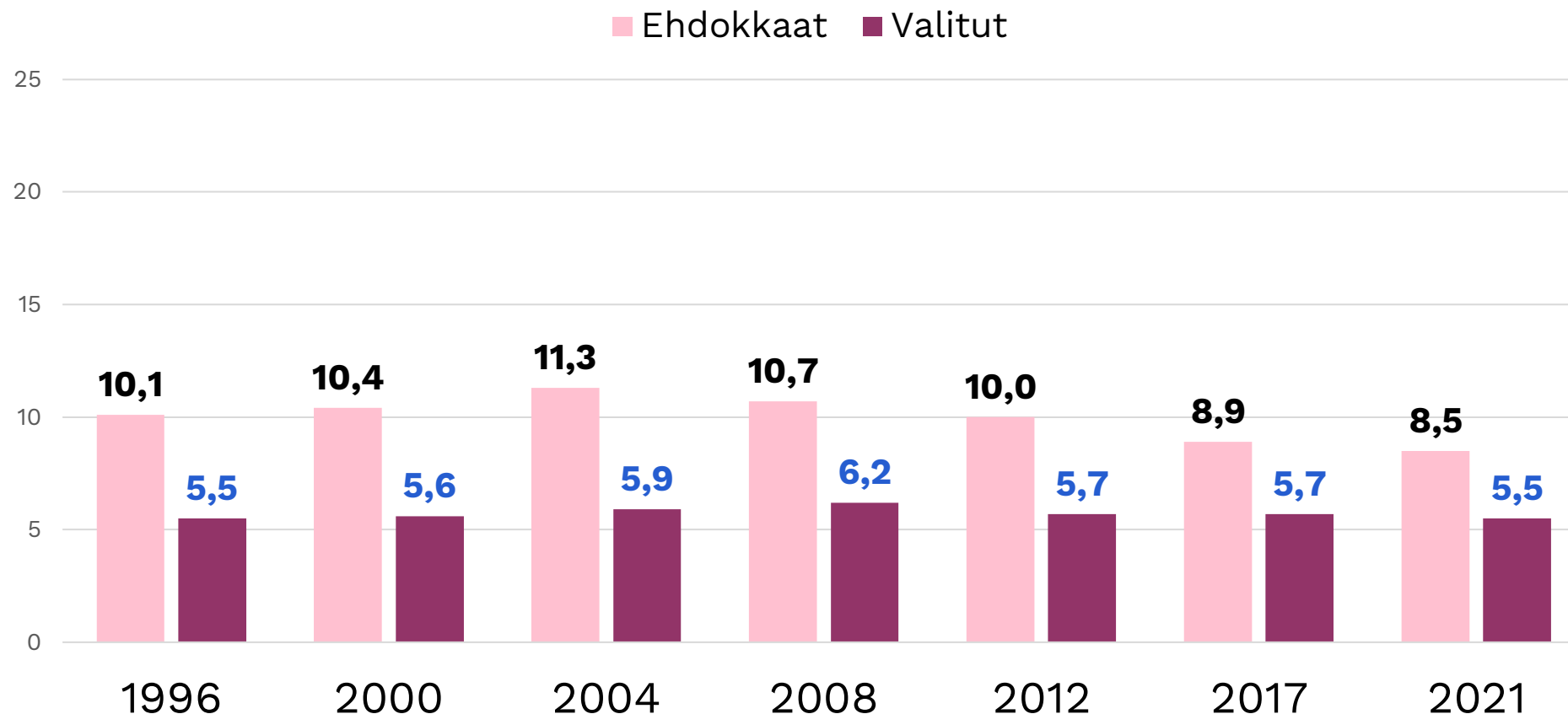
■ miehet ■ naiset

Eri-ikäiset valtuutetut sukupuolen mukaan

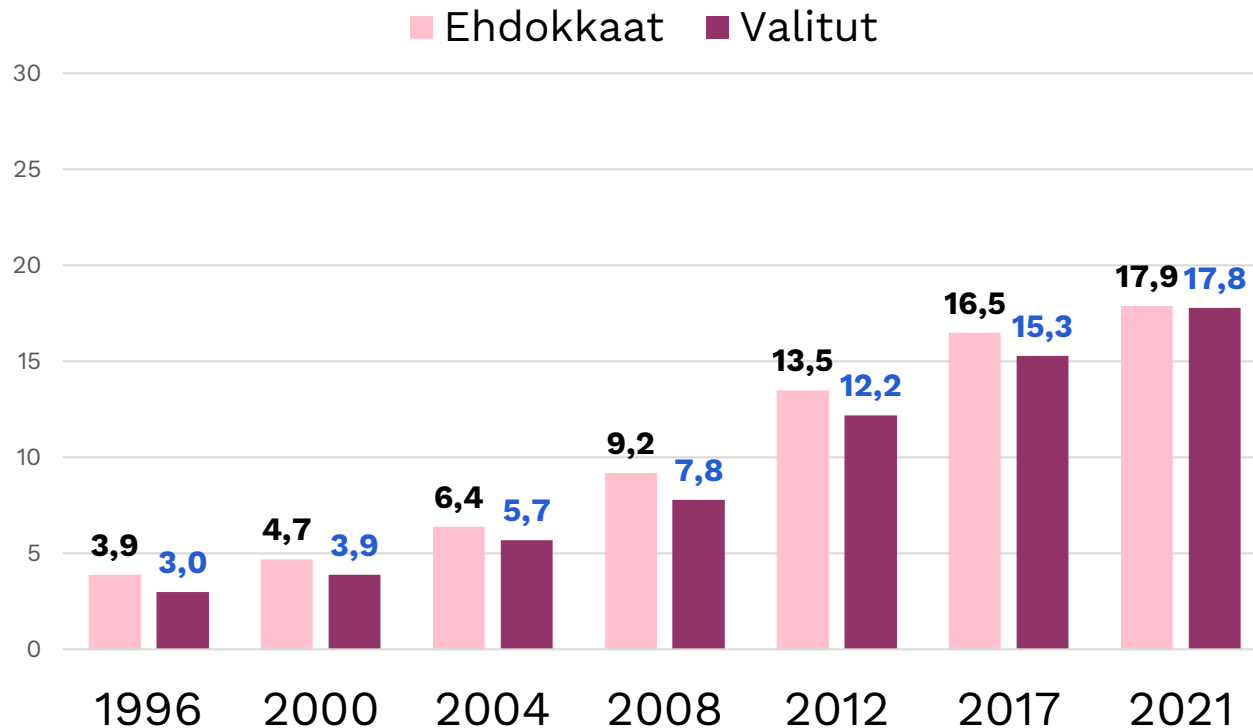
- Sukupuolijakauma on tasaisimmillaan 30-39 -vuotiaiden ja epätasaisin vähintään 70-vuotiaiden valtuutettujen joukossa.
- Naisten ja miesten osuuksien erot valittujen valtuutettujen osuuksissa kasvavat 40-49 -vuotiaiden ikäluokasta alkaen.

18-29 -vuotiaiden osuus ehdokkaista ja valituista vuosien 1996-2021 kuntavaaleissa (%)

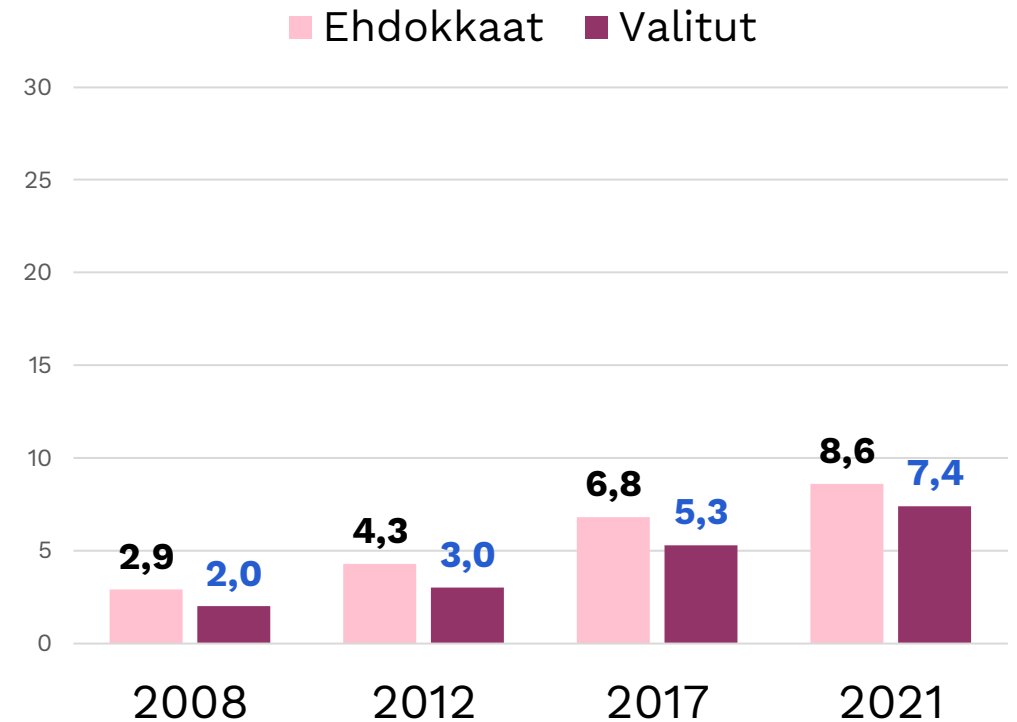

Vanhimpien ikäryhmien osuudet ehdokkaista ja valituista vuosien 1996–2021 kuntavaaleissa (%)

Yli 64-vuotiaiden osuus ehdokkaista ja valituista vuosien 1996–2021 kuntavaaleissa (%)

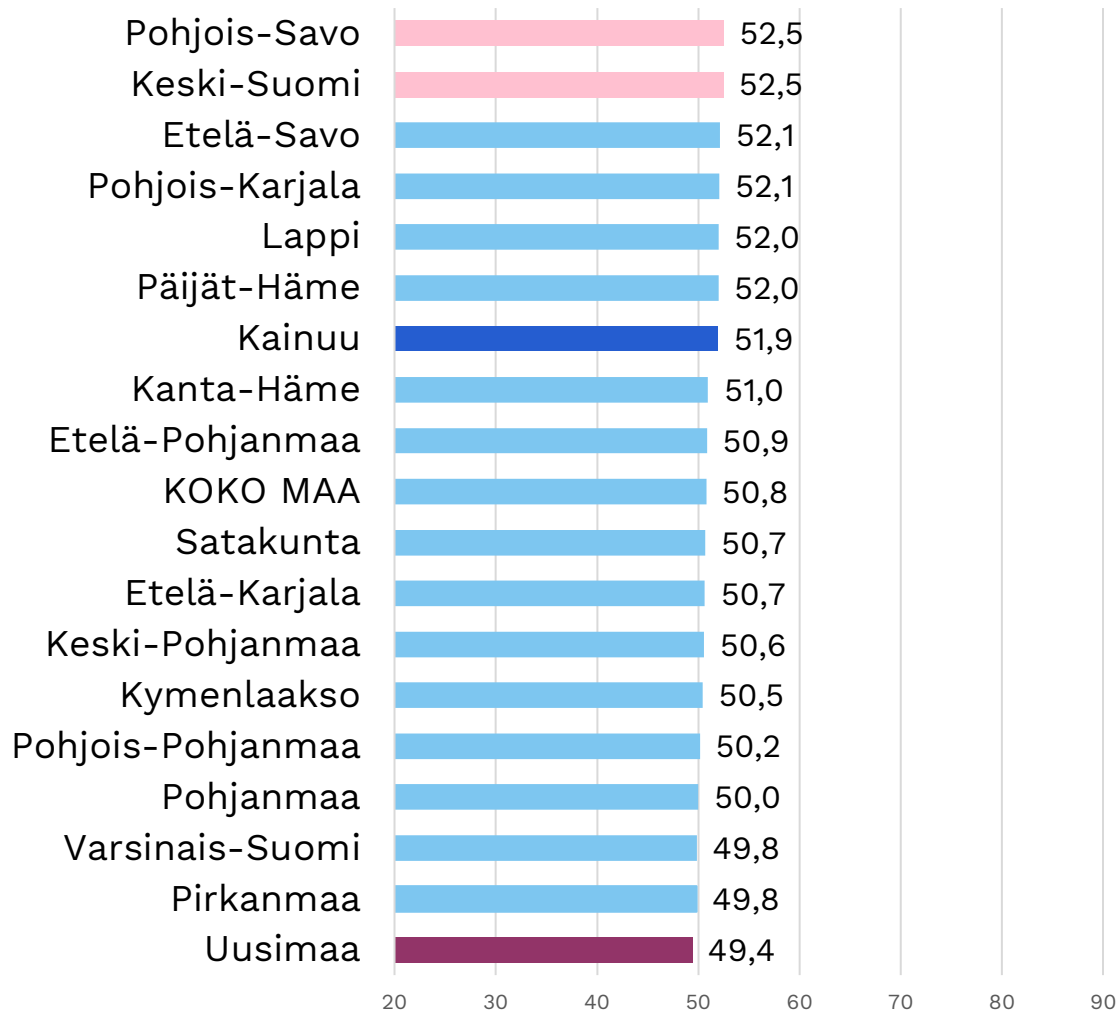

Väh. 70-vuotiaiden osuus ehdokkaista ja valituista vuosien 2008–2021 kuntavaaleissa (%)

Valittujen valtuutettujen keski-ikä vaihtelee maakuntien välillä – mutta myös maakuntien sisällä.

Alin keski-ikä Uudellamaalla, korkein Pohjois-Savossa ja Keski-Suomessa

Maakunta	Valtuutettujen keski-ikä	Valtuutettujen Ikä, min-max	Valtuutettujen lkm yht.
Etelä-Karjala	50,7	18-80 v.	257
Etelä-Pohjanmaa	50,9	18-79 v.	522
Etelä-Savo	52,1	18-81 v.	320
Kainuu	51,9	19-82 v.	214
Kanta-Häme	51,0	19-77 v.	355
Keski-Pohjanmaa	50,6	19-76 v.	180
Keski-Suomi	52,5	19-80 v.	584
Kymenlaakso	50,5	18-78 v.	220
Lappi	52,0	18-75 v.	499
Pirkanmaa	49,8	18-87 v.	773
Pohjanmaa	50,0	18-79 v.	438
Pohjois-Karjala	52,1	18-79 v.	391
KOKO MAA	50,8	18-87 v.	8 859
Pohjois-Pohjanmaa	50,2	18-82 v.	826
Pohjois-Savo	52,5	19-79 v.	521
Päijät-Häme	52,0	18-85 v.	318
Satakunta	50,7	18-80 v.	476
Uusimaa	49,4	18-83 v.	1106
Varsinais-Suomi	49,8	18-82 v.	859

Valtuutettujen ikäjakaumissa suuria vaihteluja

- Kuntien valtuustojen keski-ikä vaihtelee 42 vuodesta 59 vuoteen

- **Yhdeksässä (9) kunnassa valtuutettujen keski-ikä on korkeintaan 45 vuotta.**
(2017: 15 kunnassa)
 - **Keski-ikältään nuorimmat valtuustot:**
 - Merijärvi ja Pyhäntä 42v.
 - Tampere ja Tyrnävä 43 v.
- **14 kunnassa valtuutettujen keski-ikä on yli 55 vuotta.** (2017: 11 kunnassa)
 - **Keski-ikältään vanhimmat valtuustot:**
 - Luhanka, Viitasaari ja Pertunmaa 59 v.

Alle 30-vuotiaiden osuus kuntien valtuutetuista vaihtelee nolasta 33 prosenttiin.

- **80 kunnassa ei valittu yhtään alle 30-vuotiasta valtuutetuksi.**
- **Neljässä (4) kunnassa alle 30-vuotiaita vähintään 20%:**
 - Merijärvi 33,3 %
 - Närpiö 25,7 %
 - Hirvensalmi 23,5 %
 - Kuortane 21,1 %

Kunnat, joihin ei valittu yhtään alle 30-vuotiasta valtuutettua.

Kaikkiaan 80 kuntaa. Niistä neljässä puuttuivat myös alle 30-vuotiaat ehdokkaat.

Alle 5 000 as. (n=48):

1. Enonkoski*
2. Enontekiö
3. Hailuoto
4. Hartola
5. Humppila
6. Joutsa
7. Juuka
8. Juupajoki
9. Kannonkoski*
10. Kaskinen
11. Kaustinen
12. Kihniö
13. Kolari
14. Konnevesi
15. Kuhmoinen
16. Kyyjärvi
17. Lappajärvi*
18. Lemi
19. Lumijoki
20. Alajärvi
21. Marttila
22. Myrskylä
23. Nousiainen
24. Pertunmaa
25. Pielavesi
26. Pihtipudas
27. Polvijärvi
28. Puumala
29. Pyhäjoki
30. Ranua

31. Rautalampi
32. Rautjärvi*
33. Reisjärvi
34. Ristijärvi
35. Ruovesi
36. Salla
37. Savitaipale
38. Savukoski
39. Simo
40. Taivassalo
41. Tervola
42. Tuusniemi
43. Utajärvi
44. Utsjoki
45. Vaala
46. Vieremä
47. Virolahti
48. Ylitornio

5 000 – 10 000 as. (n=18):

49. Alajärvi
50. Asikkala
51. Eurajoki
52. Hattula
53. Jokioinen
54. Keminmaa
55. Kiuruvesi
56. Kemijärvi
57. Kemiönsaari
58. Lapinlahti
59. Muhos

60. Pälkäne
61. Pöytyä
62. Rusko
63. Siuntio
64. Suonenjoki
65. Säkö
66. Tammela

10 001 – 20 000 as. (n=9):

67. Akaa
68. Kauhajoki
69. Kuusamo
70. Laukaa
71. Liminka
72. Orimattila
73. Pieksämäki
74. Pirkkala
75. Äänekoski

20 001 – 50 000 as. (n=4):

76. Hollola
77. Imatra
78. Kaarina
79. Siilinjärvi

50 001 – 100 000 as. (n=1)

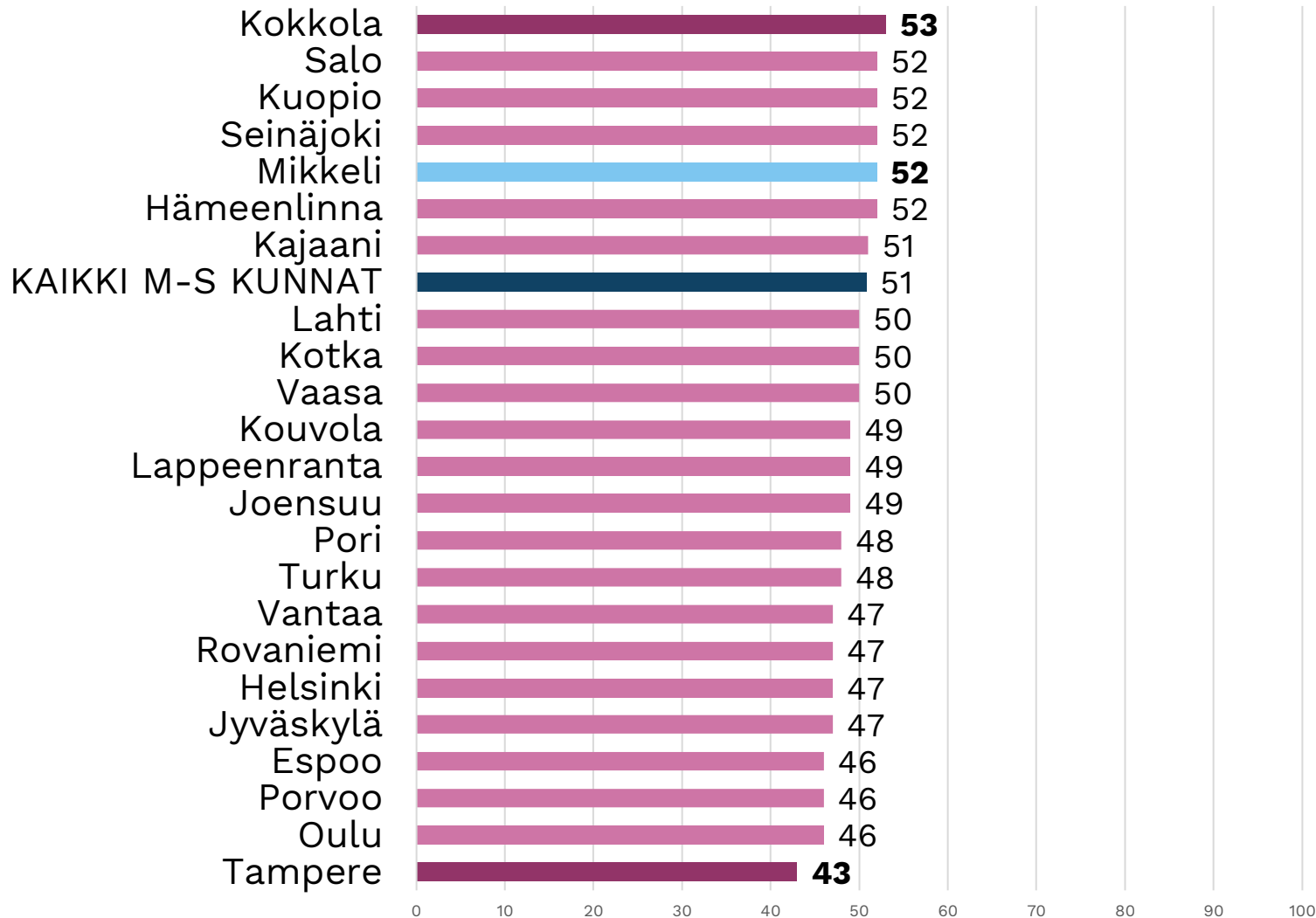
80. Salo

Neljässä kunnassa ei edes yhtään alle 30-vuotiasta ehdokasta.

(Enonkoski, Kannonkoski, Lappajärvi ja Rautjärvi)

Salon asukasluvultaan suurin kunta, jossa valtuustoon ei tullut valituksi yhtään alle 30-vuotiasta.

Valtuutettujen keski-ikä C23-kaupungeissa vaihtelee 43 vuodesta 53 vuoteen

C23-kaupunkien valtuustojen keski-ikä vaihtelee merkittävästi.

Seitsemässä (7) kaupungissa keski-ikä on korkeampi kuin Manner-Suomen kunnissa keskimäärin.

Keski-ikältään vanhin valtuusto:

- Kokkola 53 v.

Keski-ikältään nuorin valtuusto:

- Tampere 43 v.

Kuntavaalit 2021:

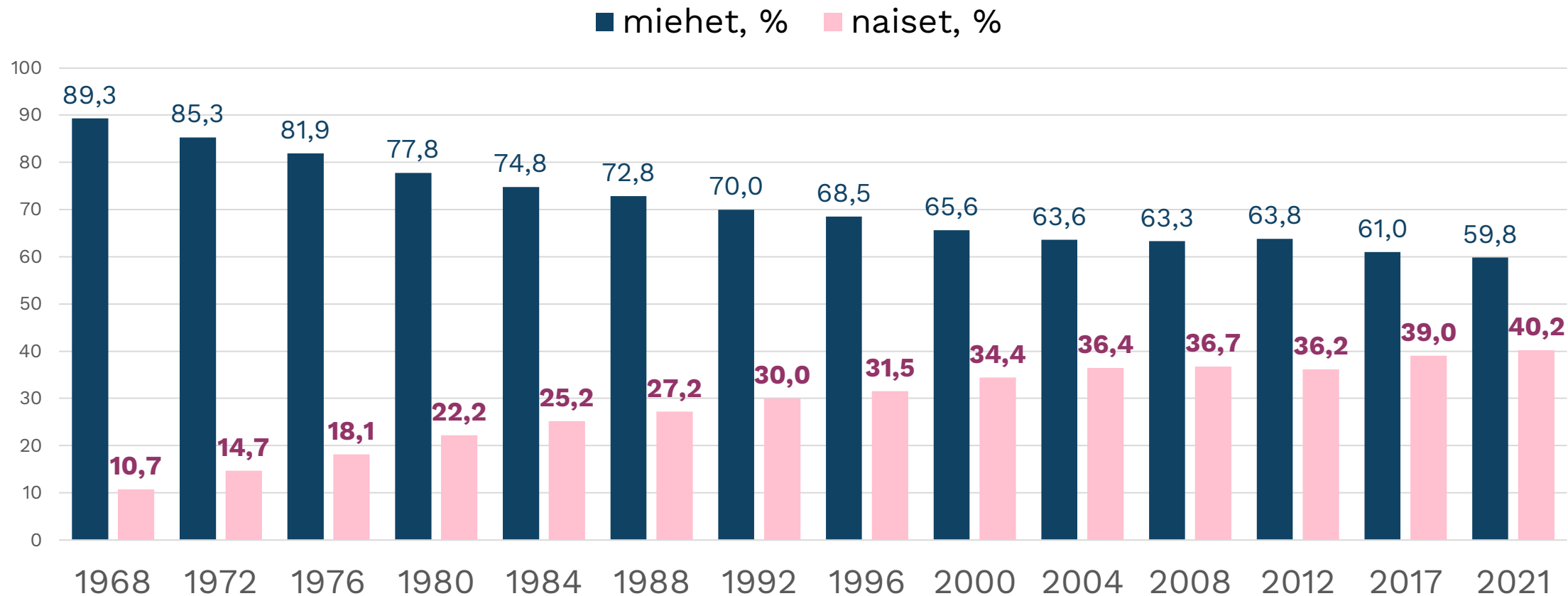
Naisvaltuutettujen osuudet kasvussa

KUNTAVAALIT

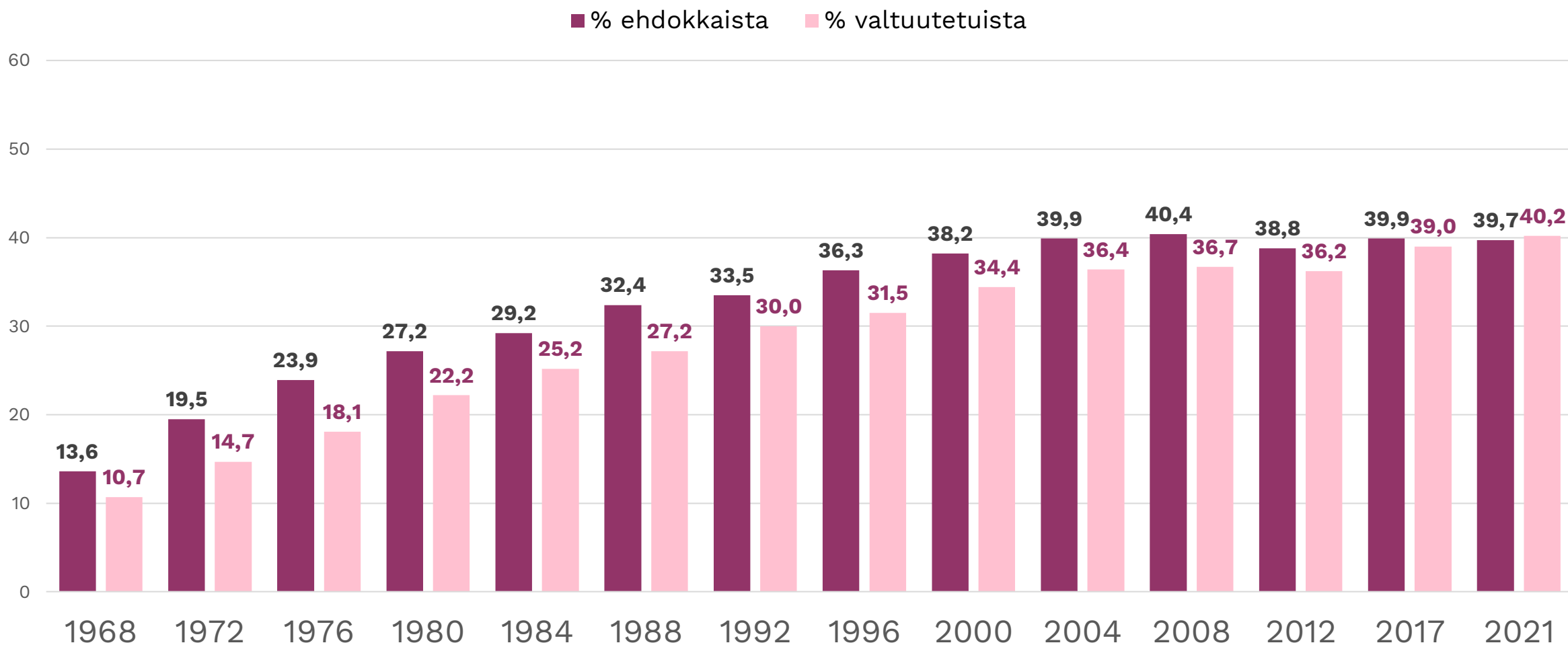
KUNTA
LIITTO

Valitut valtuutetut sukupuolen mukaan kuntavaaleissa 1968 – 2021, %

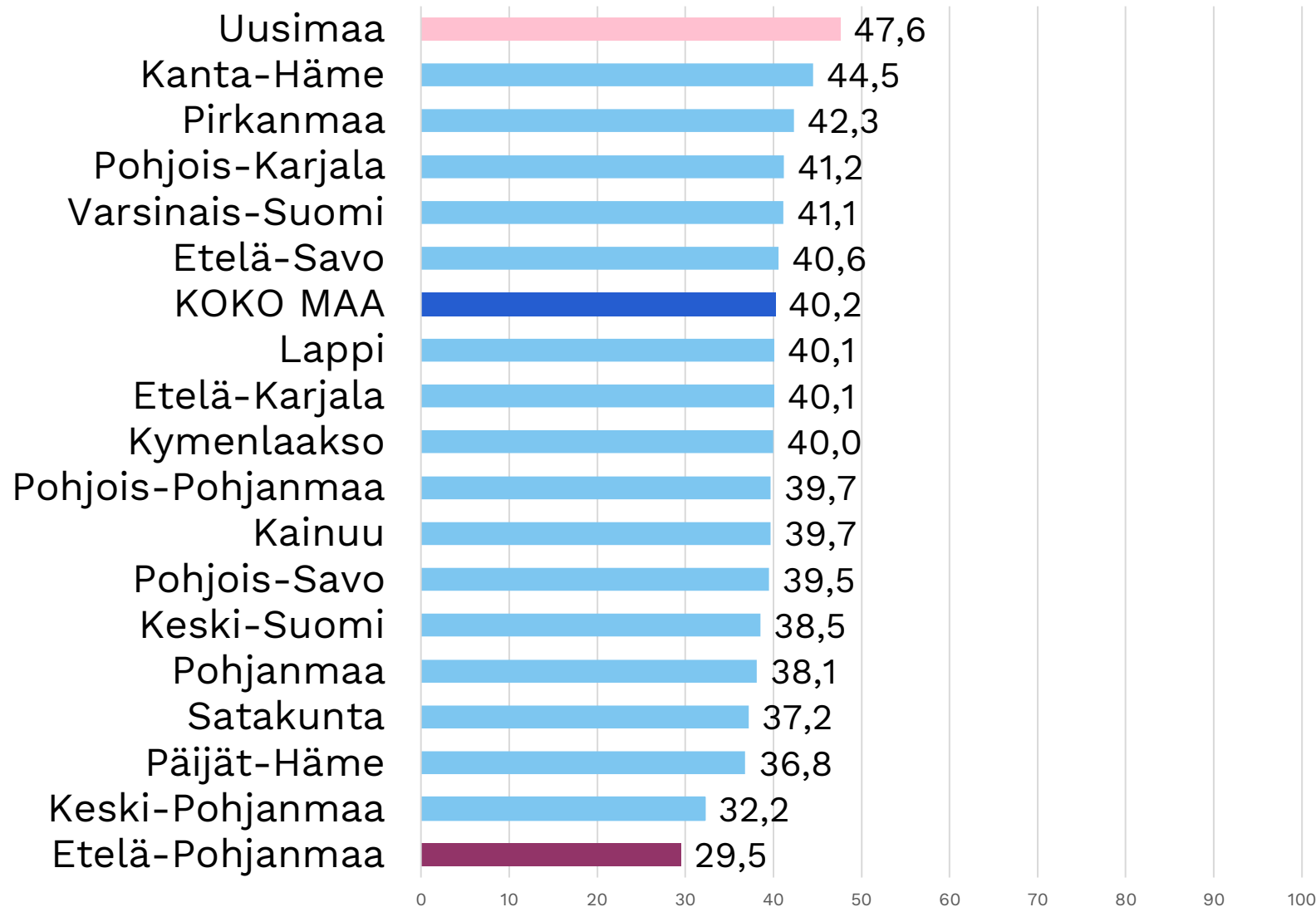

[Pekola-Sjöblom & Piipponen: Kuntavaalit, ehdokkaat ja valitut vuonna 2017. Uutta kunnista nro 1/2018 sekä OM:n 16.6. julkistamat lopulliset vaalitulokset](#)

Naiset ehdokkaina ja valtuutettuina 1968 – 2021, %

Naisvaltuutettujen osuudet maakunnittain (%)

Naisvaltuutetut 2021 maakunnittain:

min: Etelä-Pohjanmaa 29,5 %
max: Uusimaa 47,6 %

Etelä-Pohjanmaa
Min: Evijärvi 5,9
Max: Teuva 44,4

Uusimaa
Min: Hanko 19,4
Max: Espoo 62,7

Naisten osuus valtuutetuista vaihtelee suuresti yksittäisten kuntien välillä

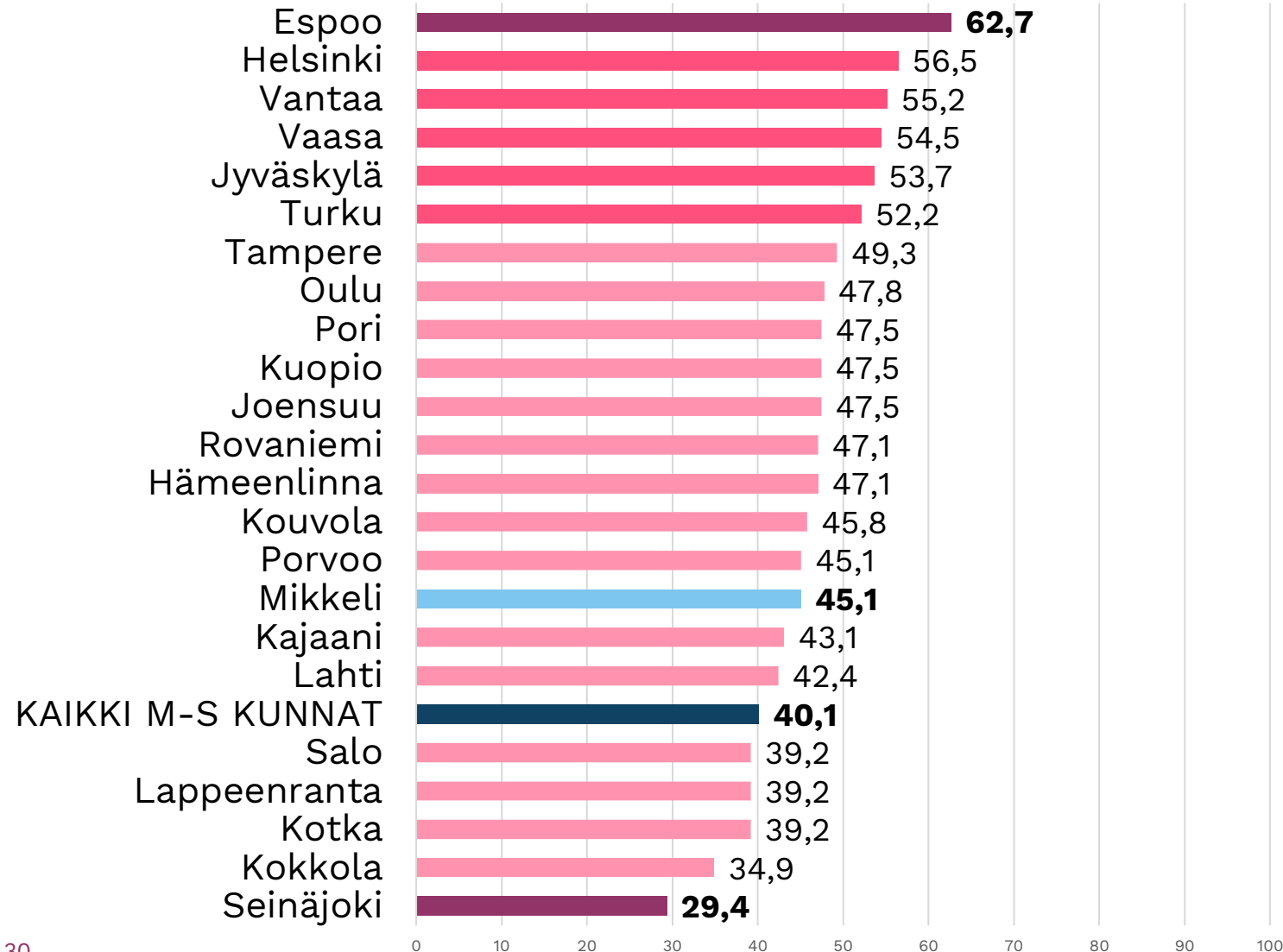
29 kunnassa yli puolet valituista valtuutetuista naisia:

1. Espoo	62,7	16. Juupajoki	52,9
2. Riihimäki	60,5	17. Taivassalo	52,9
3. Posio	58,8	18. Hirvensalmi	52,9
4. Siikainen	58,8	19. Pukkila	52,9
5. Kaarina	56,9	20. Utajärvi	52,6
6. Hankasalmi	56,5	21. Ilomantsi	52,4
7. Helsinki	56,5	22. Vesilahti	52,4
8. Vantaa	55,2	23. Turku	52,2
9. Orivesi	54,8	24. Viitasaari	51,9
10. Vaasa	54,5	25. Tyrnävä	51,9
11. Kauniainen	54,3	26. Leppävirta	51,4
12. Savukoski	53,8	27. Nokia	51,2
13. Jyväskylä	53,7	28. Lohja	51,0
14. Pello	52,9	29. Tuusula	51,0
15. Enontekiö	52,9		

17 kunnassa valituista valtuutetuista naisia alle neljännes (%):

1. Evijärvi	5,9	13. Kauhava	23,3
2. Pihtipudas	13,0	14. Jämijärvi	23,5
3. Kinnula	13,3	15. Hartola	23,5
4. Sievi	14,3	16. Heinävesi	23,5
5. Alajärvi	17,1	17. Pielavesi	23,8
6. Isojoki	19,0		
7. Veteli	19,0		
8. Hanko	19,4		
9. Kivijärvi	20,0		
10. Laitila	22,6		
11. Kauhajoki	22,9		
12. Pelkosenniemi	23,1		

Naisten osuus valituista valtuutetuista C23-kaupungeissa

C23-kaupunkien väliset erot valtuustoon valittujen naisten osuuksissa erittäin merkittäviä!

- Kuudessa (6) kaupungissa naisten osuus > 50%
- Viidessä (5) kaupungissa naisten osuus < 40%

Max: Espoo 62,7 % (47/75)
Min: Seinäjoki 29,4 % (15/51)

Kuntavaalit 2021:

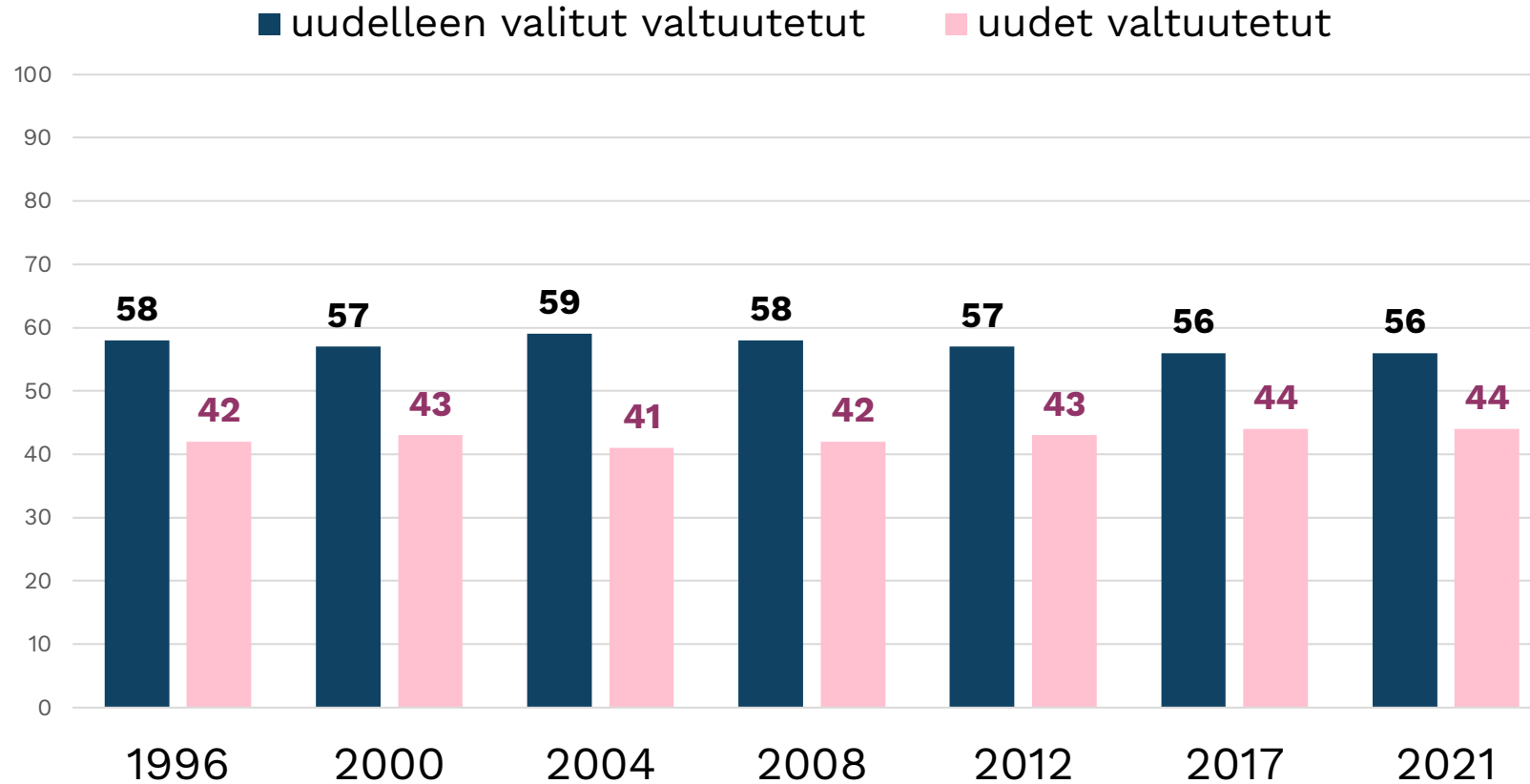
**Uudelleen valittujen
valtuutettujen
osuuksissa vain vähän
ajallista muutosta**

KUNTAVAALIT

KUNTA
LIITTO

Istuvien valtuutettujen osuudet kuntavaaleissa 1996–2021 valituista valtuutetuista (%)

Uusien ja uudelleen valittujen valtuutettujen osuudet ovat pysyneet hyvinkin tasaisina koko maan tasolla.

Erot yksittäisten kuntien välillä ovat kuitenkin joka vaaleissa suuria.

Valtuustojen uusiutumisessa suuria kuntien välisiä vaihteluja

– uudelleen valittujen osuus vaihtelee 19 prosentista 83 prosenttiin

- 15 kunnassa uusien valtuutettujen osuus vähintään 60 % valituista valtuutetuista.

- Viisi eniten uusiutunutta kuntaa:

• Alavieska	81,0 % uusia
• Lappajärvi	73,7 %
• Ranua	70,6 %
• Tervo	70,6 %
• Pelkosenniemi	69,2 %

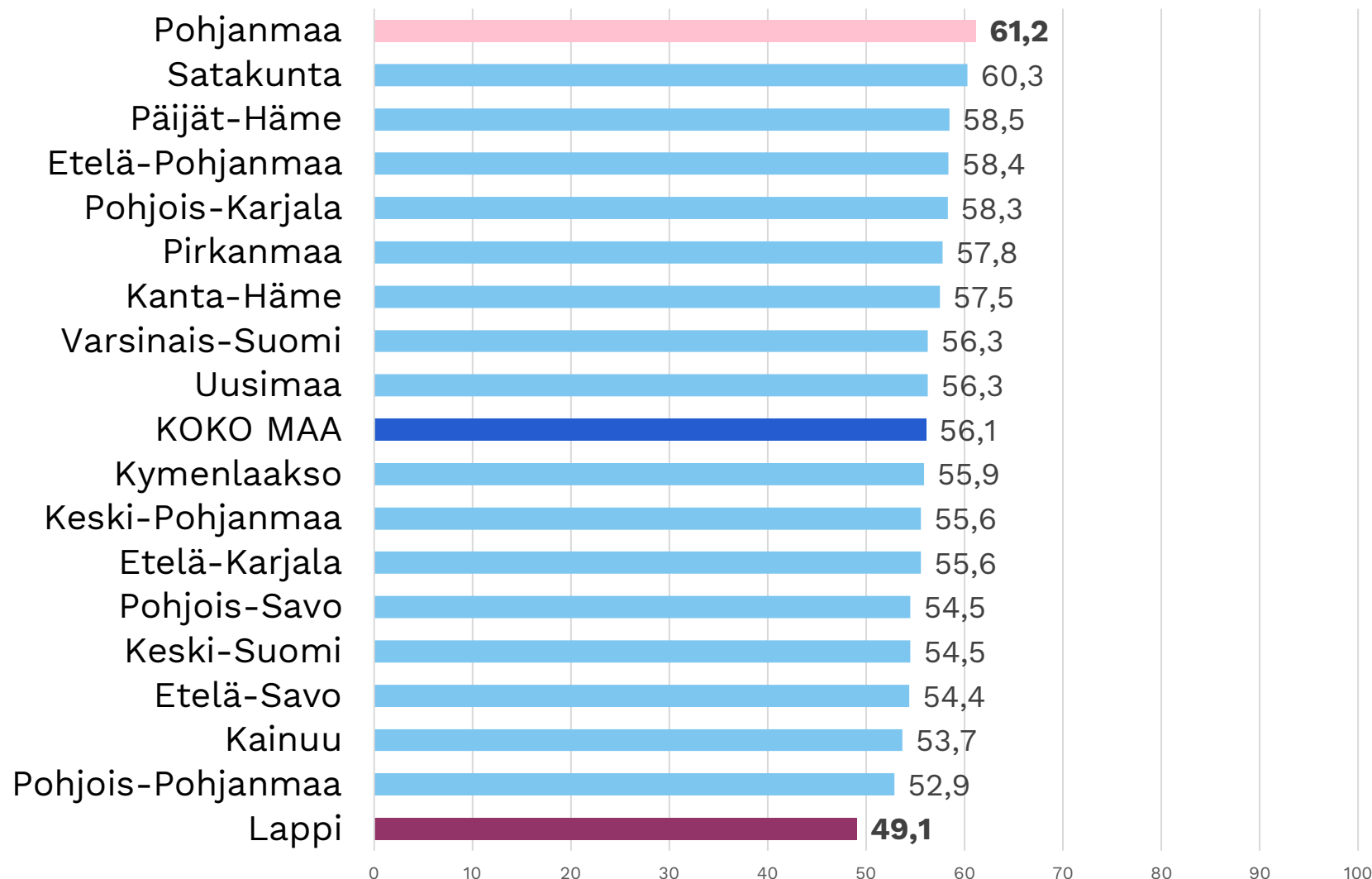
- 14 kunnassa uudelleen valittujen eli ns. istuvien valtuutettujen osuus valituista valtuutetuista vähintään 70 %.

- Viisi vähiten uusiutunutta kuntaa:

• Kankaanpää*	82,9 % istuvia
• Isojoki	76,2 %
• Halsua	73,3 %
• Kustavi	73,3 %
• Lestijärvi	73,3 %

*Kuntaliitos Honkajoen kanssa 1.1.2021

Uudelleenvalitut (istuvat) valtuutetut maakunnittain (%)

Uudelleenvalitut (istuvat) valtuutetut 2021 maakunnittain:

Max Pohjanmaa 61,2 %
Min Lappi 49,1 %

Pohjanmaa:

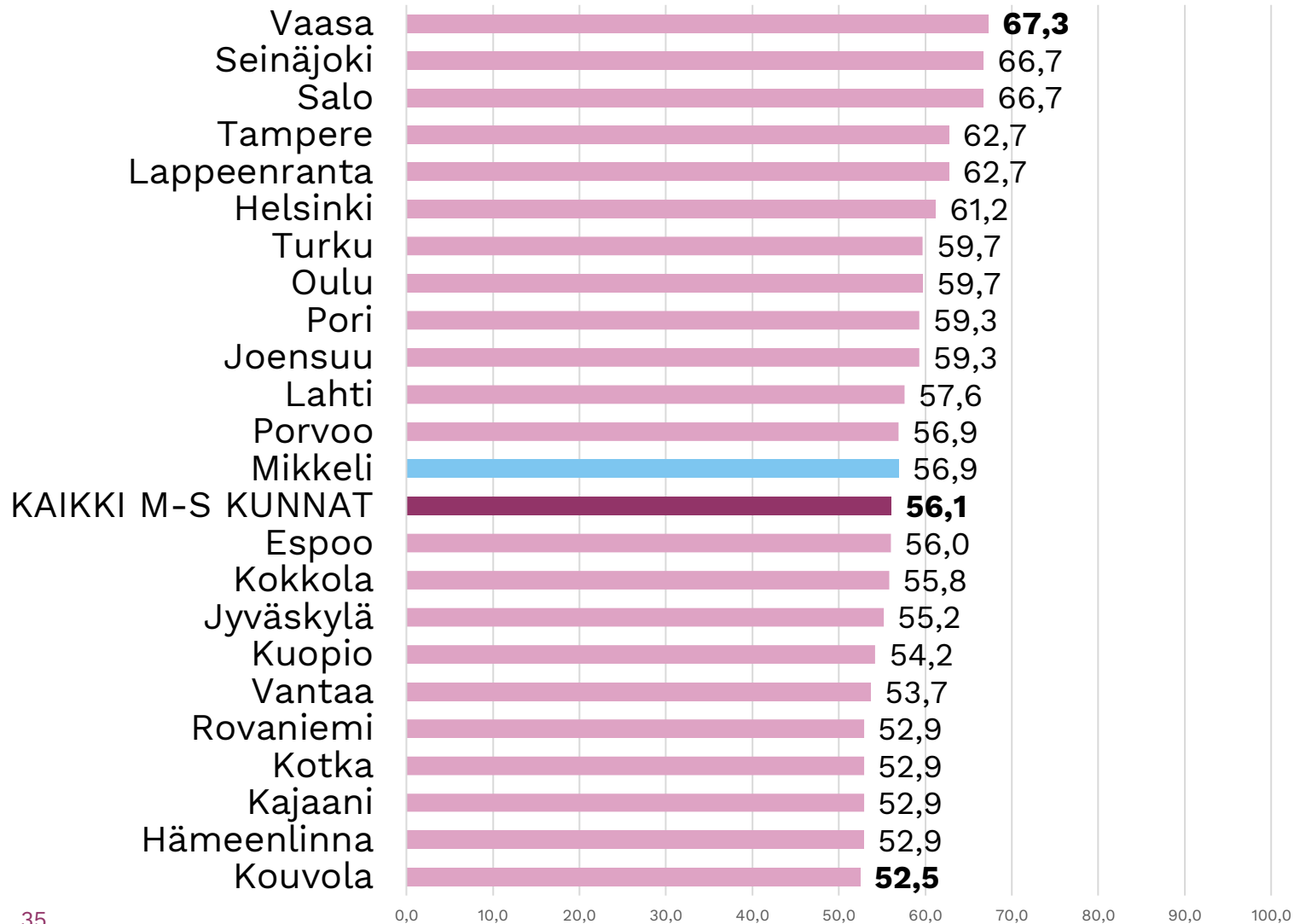
Max Kaskinen 70,6
Min Uusikaarlepyy 40,7

Lappi:

Max Salla 61,9
Min Ranua & Tervo 29,4

Uudelleenvalittujen osuuksien ääri vaihtelu yli 10 %-yksikköä. Vaihtelut maakuntien sisällä eri kuntien välillä sitäkin suurempia.

Uudelleen valittujen (istuvien) valtuutettujen osuus valituista C23-kaupungeissa

Uudelleen valittujen (istuvien) valtuutettujen osuudet vaihtelevat jonkin verran C23-kaupungeissa.

- Kuudessa (6) kaupungissa uudelleen valittujen osuus > 60%
- 10 kaupungissa uudelleen valittujen osuus pienempi kuin kunnissa keskimäärin (< 56,1%).
- Max: Vaasa 67,3 %
- Min: Kouvola 52,5 %

Kuntavaalit 2021:

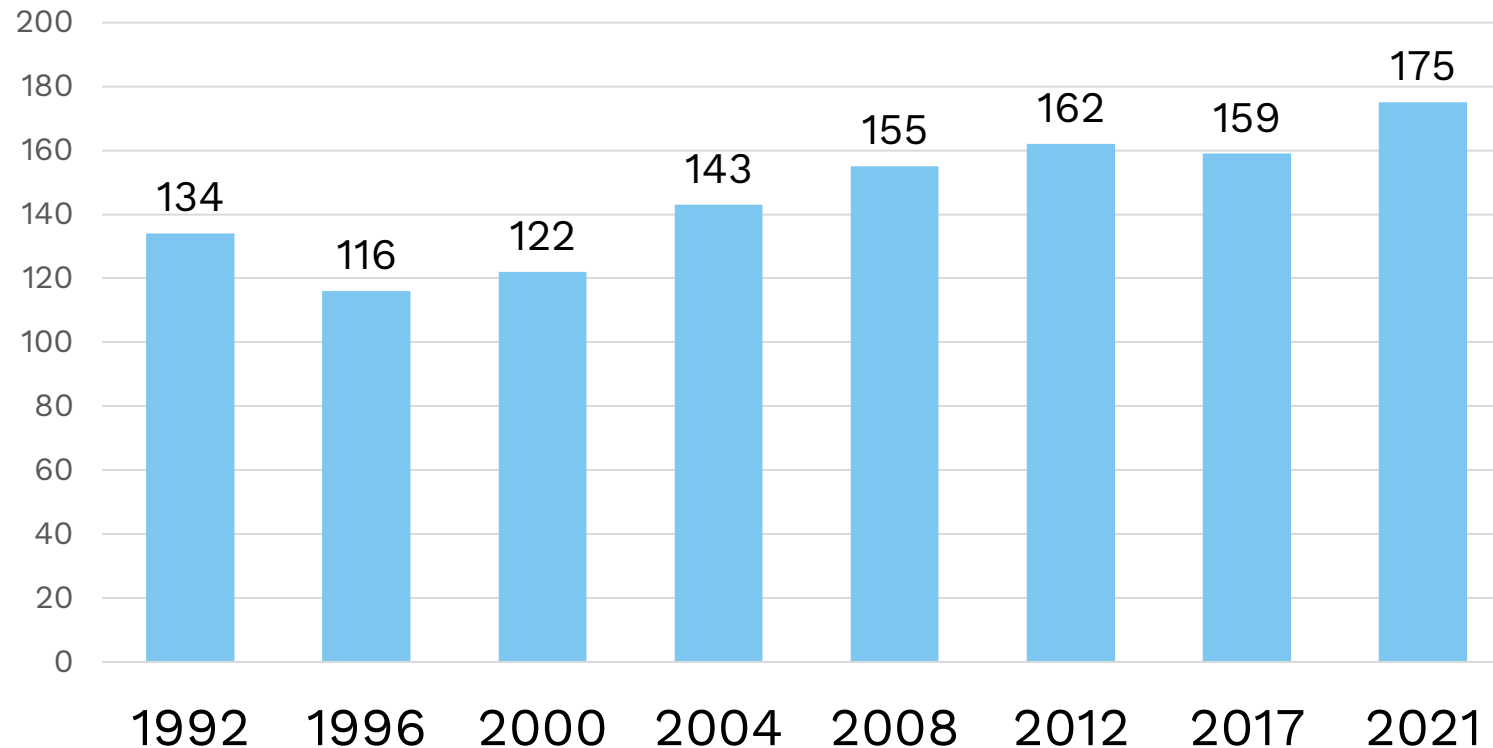
**Valtaosa
kansanedustajista
valittiin myös
kunnanvaltuutetuksi**

KUNTAVAALIT

KUNTA
LIITTO

Kunnanvaltuutetuiksi valitut kansanedustajat kuntavaaleissa 1992-2021

Ennätysmäärä kansanedustajia valtuustoissa:

- Ehdolla 176, joista 175 tuli valituksi. Heistä 18 ministeriä.
- Edellisissä vuoden 2017 kuntavaaleissa oli ehdolla 162 kansanedustajaa, joista 159 tuli valituksi.

Valtaosa kansanedustajista myös kotikuntansa valtuutettuina

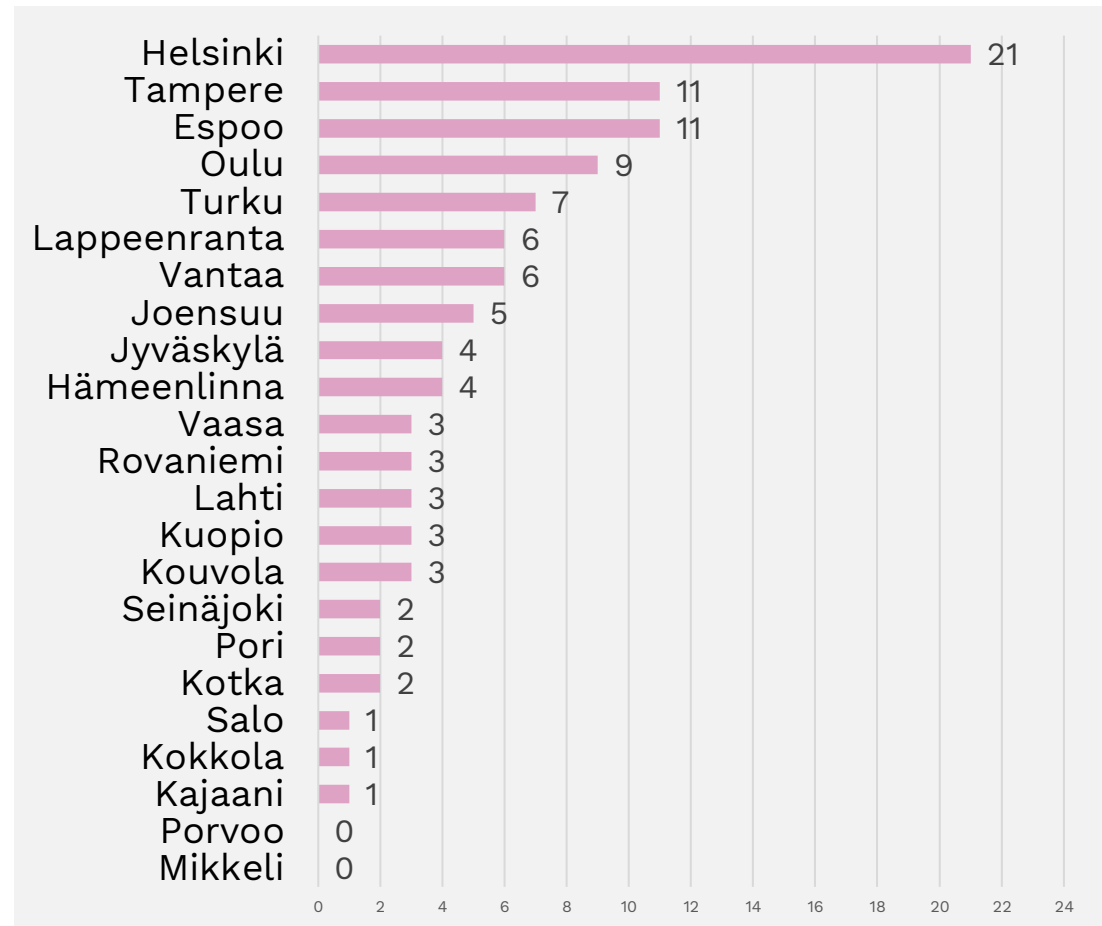

KUNTAVAALIT

KUNTA
LIITTO

- **Kansanedustajia valittiin kaikkiaan 75 kunnan valtuustoon (26 % kunnista)**
- **Lähes kaikissa C23-kaupungeissa valtuustoon oli ehdolla ja tuli valituksi vähintään yksi kansanedustaja. -> Yhteensä 108, joista 10 ministeriä.**
 - Eniten valittiin Helsinkiin (21), Espooseen (11) ja Tampereelle (11).
 - Helsingissä valitut kansanedustajat kattavat 25 prosenttia valtuustopaikoista.
 - Kansanedustajat puuttuvat Mikkelin ja Porvoon valtuustoista.

C23-kaupunkien valtuustoihin valitut kansanedustajat, lkm

Kuntavaalit 2021:

**Johtamisjärjestelmät
vaihtelevat erityisesti
suurimmissa
kaupungeissa**

KUNTAVAALIT

KUNTA
LIITTO

Suurimpien kaupunkien (C23) johtamisjärjestelmät erilaisia ja erilaistuneita

Kaupunki	Asukasluku 31.12.2020	Johtamisjärjestelmästä	Huomioita
Helsinki	656 920	Pormestari	Aik. kansanedustaja
Espoo	292 796	Kh pj kokoaik.	Uusi, aik, osa-aik. vpj
Tampere	241 009	Pormestari	Aik. kansanedustaja
Vantaa	237 231	Perinteinen	kh pj & kv pj myös kansanedustajia
Oulu	207 327	Kh pj kokoaik. + osa-aik. pj:ia	
Turku	194 391	Pormestari	Uusi, aik. kokoaik. kh pj. KJ:sta pormestari
Jyväskylä	143 420	Kh pj & kv pj koko-/osa-aikaisia	
Kuopio	120 210	Kh pj kokoaik.	uusi
Lahti	119 984	Kh pj koko-/osa-aikainen	
Pori	83 684	Perinteinen	
Kouvola	81 187	Perinteinen	
Joensuu	76 935	Perinteinen	
Lappeenranta	72 662	Kh pj osa-aik.	Käytössä ed. kaudella
Hämeenlinna	67 848	Kh pj osa-aik.	
Vaasa	67 551	Perinteinen	
Seinäjoki	64 130	Perinteinen	Uusi kh pj myös kansanedustaja
Rovaniemi	63 528	Kh pj osa-aik.	
Mikkeli	52 583	Perinteinen	
Kotka	51 668	Kh pj kokoaik.	aiemmin osa-aik.
Salo	51 562	Perinteinen	
Porvoo	50 619	Perinteinen	
Kokkola	47 772	Perinteinen	

Onko edellä kuvatuilla kuntien välisillä eroilla ja ajallisilla muutoksilla väliä?

Onko vaikutuksia kunnan/kaupungin päätöksentekoon - ja jos, niin millaisia?

KUNTAVALIT

KUNTA
LIITTO

- ✓ Äänestysaktiivisuuden laskulla – erityisesti jos alle 50 % ?
- ✓ Valtuuston suurella/vähäisellä vaihtuvuudella?
- ✓ Poliittisten voimasuhteiden muutoksilla?
- ✓ Suurella/pienellä nuorten ja ikäihmisten edustuksella?
- ✓ Suurella/pienellä naisvaltuutettujen määrällä?
- ✓ Kansanedustajista (ja ministereistä) valtuutettuina?

Entä mitä mieltä...

- ✓ Käytetyistä luottamushenkilöiden paikkajakomenetelmistä?
- ✓ Erilaisista ja eriytyvistä johtamisjärjestelmistä?
(esim. pormestarimalli, koko-/osa-aikaiset puheenjohtajat, valiokunnat)
- ✓ Tammikuun 2022 aluevaaleihin liittyvistä kysymyksistä?

KUNTA
LIITTO

Kunnat kuntalaisten osallistajina

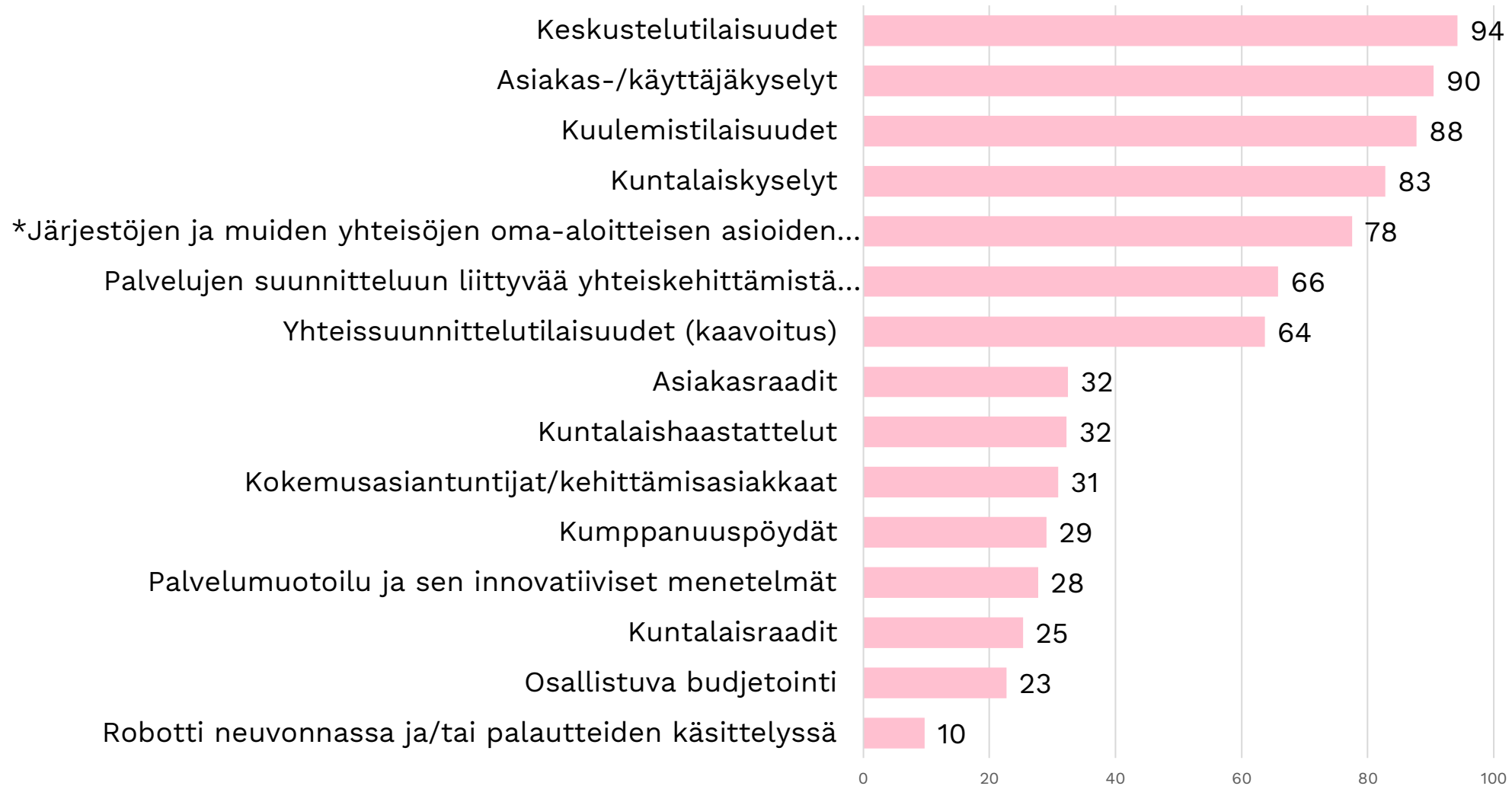
Ajankohtaista kuntavaaleista ja demokratiasta

Kuntamarkkinat 15.9.2021

Sirkka-Liisa Piipponen, erityisasiantuntija

**”Kunnat tarjoavat
monipuolisia
osallistumis- ja
vaikuttamis-
mahdollisuuksia”**

Kuntien käyttämien kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistapojen yleisyys 2020, % (N=152-157)

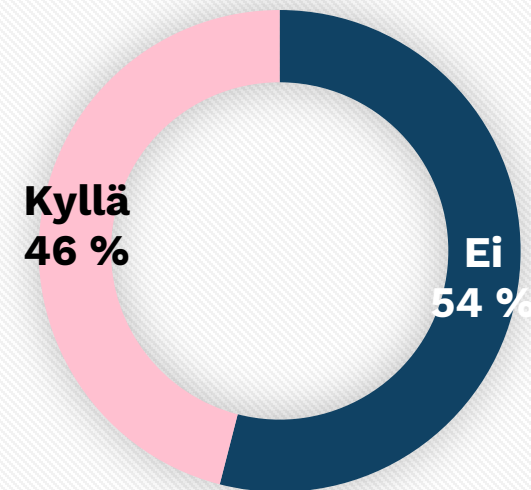
44 * Järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteisten asioiden suunnittelun ja valmistelun tukeminen

Toimeenpano-osallisuuden tukeminen lisääntyi keväällä 2020

Kimppakyytejä, naapuriapua, kaveri- ja ystävätoimintaa, kauppa-apua

- Yleensä yhdistysten, järjestöjen ja kylätoimikuntien kanssa, esim. kumppanuussopimuksia
- Kuntalaisten omaehtoisen toiminnan tukeminen:
 - Tiloja tavaralainaukseen
 - Ruokahävikki-jääkaappi (Nakkila)
 - Itseohjautuvat liikuntaryhmät

Asukkaita kannustettu järjestämään vertaispalveluja 2020, %
(N=111)

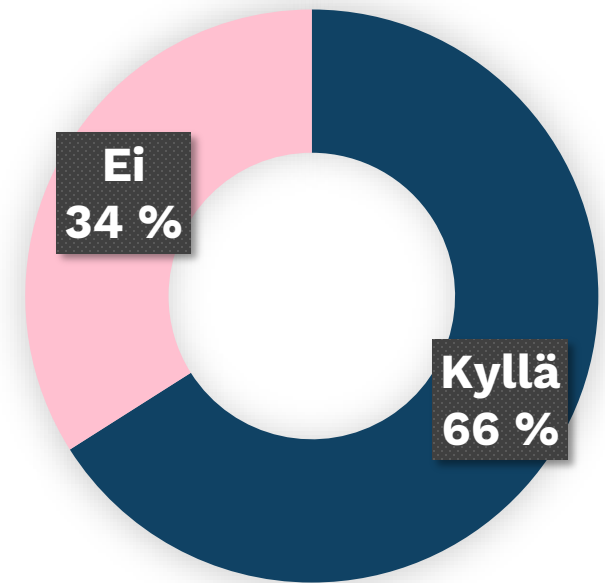

Avoin ja kaksisuuntainen viestintä on kaiken vuorovaikutuksen lähtökohta

Sinne missä asukkaat

- Kunnan on syytä olla kuulolla ja keskustelemassa siellä, missä kuntalaisetkin ovat. Verkossa, somessa, toreilla ja turuilla.
- 22 prosentilla kunnista on verkkosivulla Chat-palvelu. Lähes kaikki kunnat ovat jossakin sosiaalisessa mediassa (yleisimmät Fb ja Instagram)

**Kunnan verkkosivulla
kerrotaan, miten kuntalainen
voi osallistua ja vaikuttaa
päättösten valmisteluun, %**
N=154

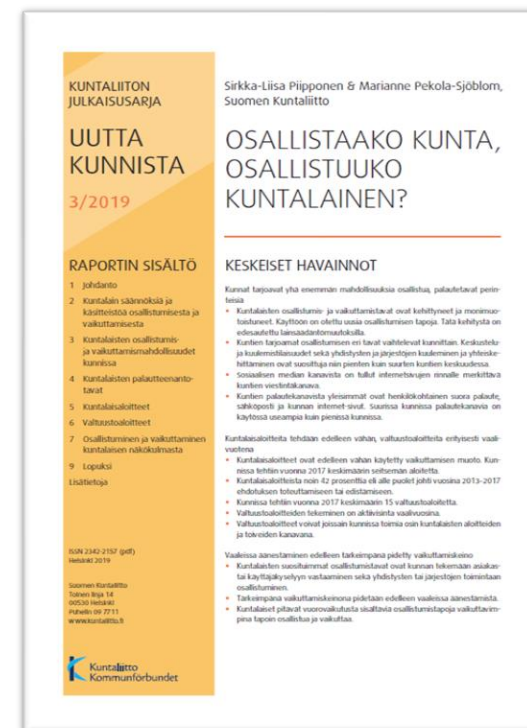
Lähde: Kuntaliiton kysely 2020. N=154

Tietoa ja tukea kuntalaisten osallisuuden edistämiseen

Kuntalaisten osallisuuden edistäminen | Kuntaliitto.fi

KUNTA- DEMOKRATIA- VERKOSTO

Tukiälyä osallisuuteen

Marianne Pekola-Sjöblom & Sirkka-Liisa Piipponen

www.kuntaliitto.fi

Päätöksenteon tueksi

Tietoa ja koulutusta luottamushenkilöille

Maksutonta perustietoa kunnan toiminnasta
Luottamushenkilön rooli ja mahdollisuudet
Hyviä käytäntöjä, keskusteluja
Omien taitojen itsearviointitesti
Eri toimielinten verkkokoulutukset
Ajankohtaisia puheenvuoroja
Kuntakentän tärkeimmät uutiset

**Tiedä
mistä
päättät**

www.kuntaliitto.fi/kuntapaattaja

www.kommunforbundet.fi/kommunpolitikern

Kuntapuheenvuorot

- **Timo Halonen**, kaupunginjohtaja, Mikkelin kaupunki
- **Milla Veteläinen**, kunnanvaltuuston puheenjohtaja, Suomussalmen kunta

Kuntamarkkinat 15.9.2021

Ajankohtaista kuntavaaleista ja demokratiasta

**Kommenttipuheenvuoro:
Kaupunginjohtaja Timo Halonen**

Saimaan kaunis Mikkeli.

MIKKELI

Mikkeli lukuina.

Väestö
ä
52
572

Pinta-alaa
3229,57
km²

Vesistöä
681,11
km²

Väkiluvultaan
Suomen

18.
suurin kaupunki

Mikkelin kaupunki- organisaatio lukuina.

Valtuutettuja **51**
Hallituksessa **11** jäsentä
Henkilöstöä n. **2100**

Johtoryhmässä **7**
Kaupunginjohtaja
Timo Halonen

Palvelualueet
Sivistys ja hyvinvointi
Asuminen ja toimintaympäristö
Konserni- ja elinvoima

MILLA VETELÄINEN

Suomussalmen kunnanvaltuuston
puheenjohtaja (kesk.)

19-vuotias tasa-arvon puolestapuhuja,
vankkumaton ihmisoikeuksien puolustaja ja
ympäristövaikuttaja, mutta ennen kaikkea
ihminen.

SUOMUSSALMESTA

- Hiukan alle 8 000 asukkaan kunta
- Pinta-ala 5 857,59 km²
- Perustettu vuonna 1867
- **Mistä Suomussalmi tunnetaan?**
 - Hossan kansallispuistosta, Raatteen tien taisteluista, Hiljaisesta kansasta, Soivasta metsästä, Vienankarjalaistrylistään, Ilmari Kiannosta ja Turjanlinnasta sekä laadukkaasta Kulttuuritarjonnasta.
- **Tiesitkö, että...** tekstiviestin isä, Matti Makkonen oli kotoisin Suomussalmelta

KIITOS!

@vetelaisenmilla

@suomussalmenkunta ja

@SuomussalmenK

millavetelainen.fi ja suomussalmi.fi